Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України ◆ № 184 ◆ Субота, 21 вересня 1991 року ◆ Ціна 10 коп.

ДО БОЛЮ ЗНАЙОМИЙ ПОЧЕРК ВАНДАЛІЗМУ

Замість ранкового засідання 20 вересня

— Ви, «Голос України», ви тут ходите, чіпляєтеся до людей, ви — провокатор! Ви почитайте, що написано: «Геть жидів і москалів з України», «Хай живе незалежна Україна»... Ось де ваші і їхня сутність, — зривався голос старої жінки, яка докоряла мені.

— Ви вважаєте, що це не провокація! — запитую.

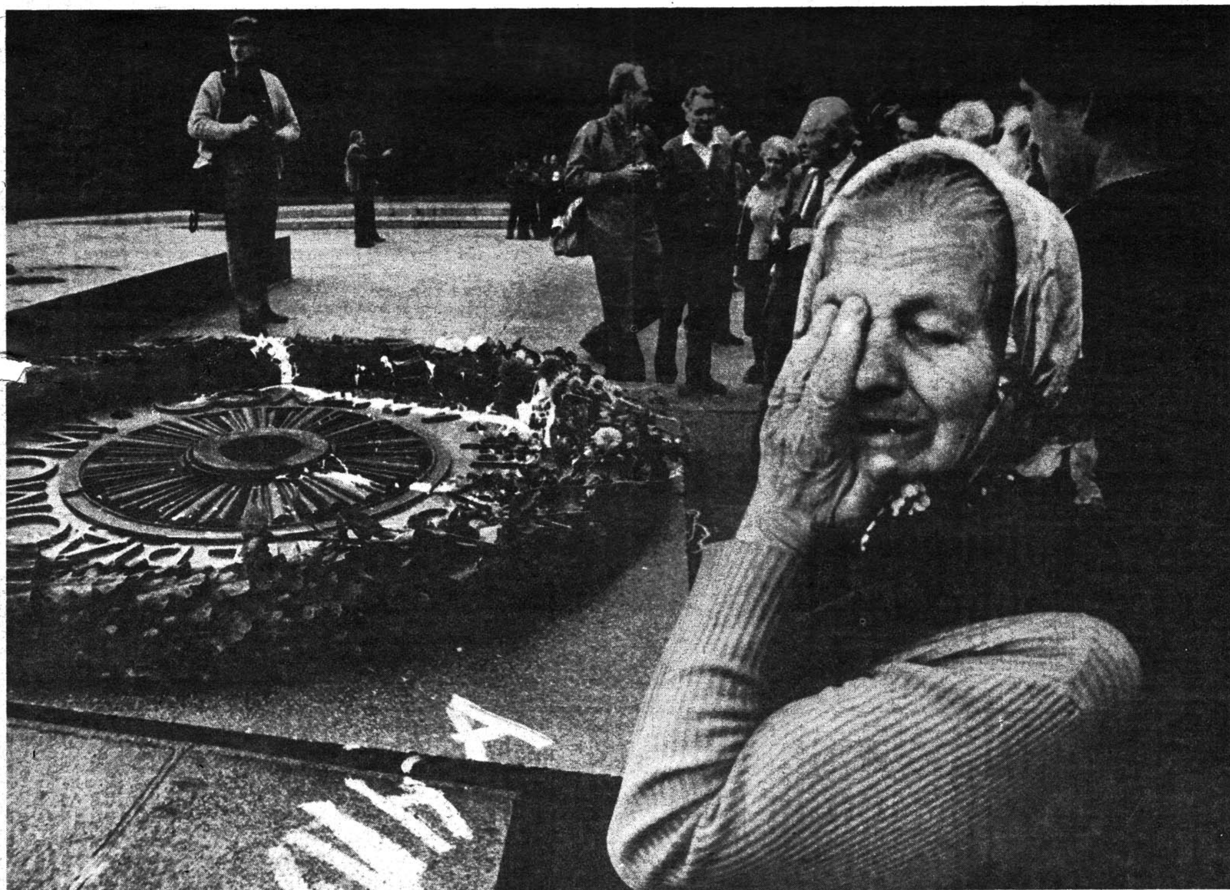
— Ні. Це ви провокатори!

— Це націоналізм! — кинув якийсь сивий чоловік поруч.

Вандали досягли мети — на референдумі, впевнена, ці двоє проголосують проти незалежності України. Дай, Боже, щоб тільки ці двоє.

(Закінчення на 4-й стор.).

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

УЧОРА Голова Верховної Ради України Леонід Кравчук мав зустріч з міністром фінансів США Ніколасом Брейді. Гостя цікавила передусім позиція керівництва України щодо підписання нового Союзного договору та економічної угоди між його членами. Завершуючи зустріч, Леонід Кравчук назвав її початком майбутнього візиту в США.

ПРО СВОЮ підтримку кандидатури голови Львівської обласної Ради народних депутатів В. Чорновола на пост Президента України офіційно заявили обласні організації Демократичної партії Західного регіону республіки. Вони створили відповідний комітет, завдання якого — координувати дії партійних осередків на місцях

КОНФЛІКТ між мером Москви Г. Поповим та 15 голодуючими депутатами міськради розв'язало рішення сесії Верховної Ради РРФСР, яким Президента Росії зобов'язано виконати січневе рішення міськради про призначення В. Комісарова начальником УВС міськвиконкому.

ЛОГІКА подій, докази, свідчення уже ясно доводять, що митників перебили військові, — такий висновок зробив головний слідчий Генеральної прокуратури Литви А. Асташко в одному з інтерв'ю, розповідаючи про трагедію, що сталася 31 липня цього року на митниці в Мядінікаї.

ПАРЛАМЕНТ Молдови прийняв рішення провести всенародні вибори президента республіки 8 грудня цього року. Президентом може стати лише громадянин Республіки Молдова від 35 до 60 років. Число кандидатів на цей пост не обмежується.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
252047
Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

Приймальня — 446-92-11

Відповідальний секретар — 446-72-63

Завідуючий коректурою 441-84-42, 224-72-54 (телефакс)

ВІДДІЛИ:
парламентський — 441-84-52, 441-85-64,
листів — 441-83-05, 441-29-61,
економіки — 441-88-07,
аграрний — 441-86-18,
міжнародний — 446-91-20,
охорони здоров'я — 441-88-06,
соціальних питань — 441-88-05,
екології — 441-88-59,
культури — 441-86-44,
спорту — 441-88-08,
інформаційний — 446-61-13, 441-86-20,
історії України — 441-88-62,
військових питань — 441-88-52,
реклами — 441-89-44,
бухгалтерія 441-84-00.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Індекс 60955

Тираж 156.200

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень. У вівторок на 8 сторінках, у середу, четвер, п'ятницю, та суботу — на 16 сторінках.

ДО НАРОДУ УКРАЇНИ

В ніч з 19 на 20 вересня 1991 року в місті Києві відбулася страшна подія — на меморіальному комплексі Пам'ятник Вічної Слави на могилі Невідомого солдата нелюдки вчинили наругу над пам'яттю нашого народу, мільйонами безвинних жертв, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни 1941—1945 років.

Мерзотники знівечили могили загиблих воїнів — захисників нашої свободи і незалежності від фашистських загарбників.

Верховна Рада України гнівно засуджує цей знавісніли акт фашистського вандалізму, зганьблення пам'яті полеглих в роки воєнного лихоліття. Ми розцінюємо його як провокаційну дію, спрямовану на паплюження історії нашого народу, приниження гідності його поколінь. Разом з тим це спроба екстремістських сил дестабілізувати суспільно-політичну ситуацію і загострити міжнаціональні відносини в республіці.

Верховна Рада заявляє, що ми свідомо і рішуче стали на шлях побудови незалежної держави і вживемо всіх заходів протидії чорним силам екстремізму. Будь-які акти святотатства над пам'ятниками є злочином проти народу України. Винні понесуть невідворотну кару.

Ми звертаємося до народу України, всіх чесних людей із закликом згуртуватися на шляху нашого демократичного вибору. Зрозуміт, що лише наші активність і згуртованість в діях, громадянська мужність і пильність очистять наше життя від негідників і провокаторів, стануть гарантом побудови демократичної правової держави.

Верховна Рада України.

ЗАЯВА

НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ СРСР, ОБРАНИХ ВІД УКРАЇНИ

Ми, народні депутати СРСР, обрані від України, приєднуємо свій голос гнівного обурення з приводу кричущого акта вандалізму, вчиненого в Києві, — злочинної наруги над пам'яттю тих, хто захистив свободу і незалежність нашої Вітчизни у грізні роки двобою з фашизмом, хто звільняв столицю України, священну землю нашого народу від гітлерівських загарбників.

Рішуче вимагаємо від правоохоронних органів будь-що знайти тих, чия підла рука піднялася, щоб осквернити Пам'ятник Слави, могили героїв, похованих на схилах сивого Дніпра.

Хай покарають нелюдів справедливий народний суд і всезагальне презирство!

В нашій пам'яті назавжди збережуться священні імена і героїчні подвиги славних синів і дочок радянського народу, які відстояли рідну землю від ворога, заклали підвалини для розбудови вільної, демократичної, незалежної України.

Прийнята 20 вересня 1991 року на зборах народних депутатів СРСР, обраних від України.

ПОСТАНОВА ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ПРО ПРАПОР УКРАЇНИ

Президія Верховної Ради України **постановляє:**

До прийняття Конституції України дозволити в протокольних заходах використовувати синьо-жовтий прапор.

Голова Верховної Ради України
Л. КРАВЧУК

м. Київ
18 вересня 1991 року

ЗАЯВА

народних депутатів України та народних депутатів СРСР від України

Ми, народні депутати України і народні депутати СРСР від України, висловлюємо свою рішучу підтримку прийнятого Верховною Радою України Акта про державну незалежність і закликаємо всіх громадян України сказати «Так» незалежній Українській державі під час проведення 1 грудня 1991 року Всенародного референдуму.

Вважаємо це патріотичним обов'язком і справою честі кожної людини, хто називає Україну своєю Батьківщиною.

Прийнято 20 вересня 1991 року.

Парламентська хроніка

ЙДЕМО ДО КРИЗИ?

Денне і вечірнє засідання 19 вересня

Судячи з усього, стрілка барометра у Верховній Раді починає стрімко наближатися до поділки «буря». Особливо це стало помітно, коли було зачитано Заяву групи народних депутатів щодо вдосконалення роботи парламенту України. Оскільки вона буде надрукована в нашій газеті, до цитування не вдаватимусь. Але вимога щодо припинення повноважень народних депутатів, які підтримали антиконституційний переворот 19—21 серпня, відставки кількох членів Президії, ряду міністрів, колегій КДБ та МВС, розформування комітету з питань оборони і державної безпеки, переобрання складу Верховного суду України матиме, на мою думку, непередбачуваний резонанс. Справа в тому, що депутати в цьому конкретному випадку, напевне, втратили почуття реальності й вирішили зробити нову «революцію», приурочивши її місячному ювілею серпневого путчу. Так би мовити, новий переворот, але вже демократичний. Особисто мені та, мабуть, і багатьом людям ця рішучість імпонує. Та є одне маленьке «але», яке не враховує група депутатів. А саме — інстинкт самозбереження змусить саме тих, про кого йде мова в заяві, об'єднатись. І тоді сесія просто буде не в змозі «пережувати» цей конгломерат.

Отже, слід чекати нової кризової ситуації. Тим більше, що значна частина тих, хто в душі продовжує залишатися «твердими» поборниками комуністичної і соціалістичної орієнтації, хоч і не розмахують тепер партквитками, проте міняти свої погляди теж не збираються. Та і депутатам слід вже, врешті-решт усвідомити, що теорія «китайського стрибка», тобто вирішення усіх проблем одним махом, належить революціонерам, а не демократам. Не хочеться, щоб цей песимістичний прогноз підтвердився, але «бікфордів шнур» у парламенті 19 вересня вже почав «диміти».

Іскри його були помітні і при обговоренні питання «Про приватизацію державного житлового фонду». Забігаючи наперед, одразу ж скажу, що проект постанови щодо приватизації житла більшістю голосів відхилений у першому читанні. Більше того, мав рацію народний депутат Олександр Барабаш, коли назвав його антинародним і найцинічнішим серед всіх проектів, які йому довелося читати за весь час роботи в парламенті. Адже всі ще пам'ятають московські історії з приватизацією дач для компартійних і державних функціонерів, чимало сказано й про різні пільги, якими вони продовжують користуватися й донині. І, на думку Олександра Барабаша, проект цієї постанови спрямований саме на обслуговування колишньої партійної і радянської номенклатури, яка в першу чергу користувалася всіма, у тому числі й квартирними благами. При цьому забувають про ті три мільйони громадян, які перебувають у квартирних чергах, і про мільйони тих, хто тулиться на площі, що навіть не відповідає санітарним нормам. Тому народний депутат поставив вимогу про відставку авторів проекту цієї постанови і запропонував приймати закон щодо приватизації житла після вироблення загальної концепції роздержавлення. Тобто розглянути все у комплексі. До цієї думки схилилася більшість парламентаріїв. Як наслідок — проект було відхилено в першому читанні.

Ще одна «грозова хмара» з'явилася над засіданням, коли розпочалось обговорення інформації державного міністра Олександра Ткаченка про хід заготівлі хліба в республіці. Це питання нині — одне з найболючіших для України. Особливе обурення викликали повідомлення про те, що в окремих районах знищують зерно. І хоча дехто з депутатів-аграріїв застерігав не вживати щодо господарників таких слів, як «саботаж», проте не сказав, як же таких голів колгоспів називати. Заклики до гуманізму — це, звичайно, добре, але дуже дивно слухати їх з уст тих, хто, засідаючи кілька років тому у міськкомах партії, витрушував з колгоспних засіків для державного замовлення все, що можна і не можна було. Нині ж вони раптом згадали про селянина, якого 73 роки поспіль вважали якщо не куркулем, то просто безсловесною істотою, з якою нічого рахуватися. Тож вважаю, що за цією лицемірною турботою стоїть не що інше, як прагнення «тихою сапою» підтяти під корінь паростки того нового, що почало лише вкоренятися на рівні парламенту та деяких областей. А заодно дискредитувати демократичні перетворення, які намітилися в республіці, застосовуючи при цьому давно взяті на озброєння вислови типу «демократи у всьому винні» та різні провокації, як це було у Прибалтиці. І навряд чи поліпшенню справ сприятиме відставка державного міністра Олександра Ткаченка, як це запропонував Володимир Яворівський. Бо міністерство — це лише видима частина «айсберга». Основна ж його маса на рівні колгоспів, районів і областей. І, напевне, саме звідси треба починати. Бо інакше ще не один корабель демократичних починань може зазнати краху, наткнувшись на цю «крижину».

Василь ТУГЛУК,
парламентський кореспондент «Голосу України».

ЗВЕРНЕННЯ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ

24 серпня Верховна Рада прийняла Акт проголошення незалежності України. Практична реалізація цього документа вимагає енергійних дій від Верховної Ради, її Президії та Уряду. Але сьогодні таких дій немає. В той же час, економічна і громадсько-політична ситуація на Україні ускладнилась і характеризується наступним:

1. Повним домінуванням в народному господарстві абсолютно неефективної командної економіки над ринковою. Командна економіка рухається по інерції і от-от має зупинитись. Ринкова економіка не набрала сили і не має достатньої підтримки державних структур. В найближчі два місяці Україну чекає параліч народного господарства, розвал економіки.

2. У світі, в тому числі в Європі і в країнах колишнього Союзу, Україну сприймають як комуністичну, недемократичну напівдержаву, що є наслідком не тільки позиції Голови та Президії Верховної Ради у дні путчу 19—21 серпня, а й відсутності практичних кроків по реформі державних структур після проголошення незалежності.

3. КДБ, МВС, інші структури, що уособлюють тоталітарний режим, не тільки не реформовано, але й залишено без кадрових змін, що є вкрай небезпечно для демократії та незалежності України. Ведеться робота по реанімації структур КПРС.

4. Соціальна демагогія, що характеризується безперервними виступами та розмовами вищих посадових осіб про перехід до ринку, захист прав людей, визнання незалежності України і т. д., наблизилась до критичної точки. Одночасно росте невдоволення людей, в першу чергу їх економічним станом. Формуються умови для соціального вибуху.

5. Верховна Рада та Уряд не мають чіткої програми дій в цій кризовій ситуації.

6. Існує реальна загроза дискредитації проголошеної незалежності України.

Усвідомлюючи свою відповідальність і виходячи із аналізу громадсько-політичної ситуації на Україні, вважаємо за необхідне заявити:

Найважливішими питаннями, від яких залежить сьогодні доля України, є питання прискореного проведення економічної реформи. У зв'язку з цим терміново необхідно:

1. За рахунок структур командної економіки максимально посилити діючі та створити нові структури Кабінету міністрів, які займаються питаннями економічної реформи. Підпорядкувати їм структури командної економіки, а не навпаки, як це має місце сьогодні.

2. Лібералізувати ціни, зняти контроль над заробітною платою, ввести індексацію доходів; перейти до прямих господарських зв'язків і ринкового розподілу товарно-матеріальних ресурсів. Лібералізувати зовнішньоекономічні зв'язки, зняти квоти, заборони, ліцензії і т. д. на ввезення товарів, створити найкращий режим для приватних та кооперативних господарств та посередницьких підприємств. Відкрити валютні рахунки України за кордоном. Одночасно вводити власні гроші та забезпечити ефективну дію механізму антиінфляційного регулювання. Паралельно здійснити заходи по роздержавленню та демонополізації економіки, приватизації державної та комунальної власності. Запровадити найсприятливіший режим іноземним інвестиціям та підприємництву.

3. Створити сприятливі умови для вільного підприємництва на території України, включаючи оподаткування, соціальне страхування, митні тарифи, доступ до матеріальних, науково-технічних, природних, інформаційних ресурсів. Створити систему інститутів ринкової інфраструктури.

Розуміючи абсолютну необхідність термінового вирішення цих питань, ми в той же час усвідомлюємо, що вирішити їх **можливо лише при наявності політичної волі з боку Верховної Ради, її Президії, Уряду.** Такої волі, вкрай необхідної народу України, сьогодні немає. І тому ми вимагаємо:

1. Зупинити повноваження депутатів Верховної Ради, які прямо чи побічно підтримали ГКЧП. Питання довіри цим депутатам винести на розгляд їх виборців і вирішити шляхом місцевих референдумів.

2. Вимагаємо відставки членів Президії: Коцюби, Печерова, Білоблоцького, Матвієнка.

3. Відставки керівництва Секретаріату Верховної Ради України. Проведення кардинальної реформи Секретаріату.

4. Відставки державного міністра економіки Мінченка; міністра фінансів Коваленка, державного міністра з питань промисловості, транспорту, зв'язку Гладуша; керуючого зовнішньоекономічним банком Терпила; державного міністра юстиції Бойка; керівника держтелерадіокомпанії Охмакевича.

5. Відставки Колегії КДБ та Колегії МВС. Проведення радикальної структурної реформи цих відомств.

6. Розформувати Комітет з питань оборони, державної безпеки та надзвичайних ситуацій. Прискорити процес створення Української армії та формування Міністерства оборони.

7. Переобрати склад Верховного Суду.

8. Розпочати підготовку нової структури державного управління та місцевого самоврядування із врахуванням Президентської форми правління.

9. В умовах паралічу виконавчої влади вважаємо необхідним перехід до Президентської форми правління. Проте нинішня складність громадсько-політичної ситуації, необхідність термінового проведення структурних та кадрових змін, обумовлених висновками Тимчасової комісії Президії Верховної Ради по розслідуванню діяльності посадових осіб, органів влади, управління, громадських об'єднань та організацій у зв'язку з державним переворотом, ставлять перед нами питання про необхідність перенесення Президентських виборів на весну 1992 року.

В іншому випадку передвиборна Президентська кампанія закамуфлює реальність економічної катастрофи. В політичній боротьбі за президентський мандат буде прогаяно час, знівельовано політичну волю людей, яка має бути спрямована сьогодні на закладення основ державності України і вирішення невідкладних соціально-економічних проблем.

10. Прийняти чітку концепцію участі України в розпуску Союзу. Створити повноважну делегацію для вирішення і узгодження питань двосторонніх відносин України з колишніми республіками Союзу. Відкликати нинішнього представника України в Союзі.

11. Провести радикальну реформу засобів масової інформації. Прискорити розробку та прийняття Закону про засоби масової інформації.

12. Підтримуємо заяву 30-и народних депутатів України — промисловиків про необхідність термінового проведення економічних реформ.

Вважаємо за необхідне прийняти саму активну участь в підготовці законопроектів та проектів рішень Верховної Ради по всіх порушених нами питаннях.

Україна сьогодні перед вибором. Або вона піде шляхом глибоких реформ до демократії та незалежності, або нескінченні розмови про демократію та незалежність і надалі будуть прикривати неспроможність Верховної Ради та Уряду вивести наш народ з історичного тупика.

Народні депутати України:
Віталій Мельничук, Яків Зайко, Федір Свідерський, Степан Хмара, Володимир Щербина, Генріх Алтунян, Сергій Семенець, Тетяна Яхеєва, Лариса Скорик, Олександр Сугоняко, Леонід Білик, Ірина Калинець, Павло Мовчан, Андрій Бондарчук, Сергій Конєв — народний депутат СРСР, Лесь Танюк, Михайло Батіг, Михайло Горинь, Олександр Воробйов, Олександр Піскун, Катерина Завадська.

Підтримали звернення в повному обсязі народні депутати України:
Віктор Бедь, Володимир Московка, Мирослав Мотюк, Богдан Козарський, Любомир Пиріг, Олександр Костюк, Левко Горохівський, Тарас Нагулка, Ярослав Кендзьор, Степан Пушик, Богдан Горинь, Олександр Нечипоренко, Іван Герц, Орест Влох, Василь Романюк, Юлій Мазур, Павло Пулінець, Петро Лебедик, Володимир Панченко, Володимир Слєднев, Микола Коробко, Богдан Ребрик, Петро Осадчук, Маркіян Чучук, Зіновій Дума, Дмитро Захарчук, Володимир Слободенюк, Олександр Костюк, Анатолій Кінах, Андрій Сухоруков, Володимир Філенко, Тарас Стецьків, Валерій Івасюк, Василь Червоній, Сергій Колесник, Василь Васильєв, Володимир Крижанівський, Ігор Гринів, Віктор Шишкін, Євген Гринів, Валерій Баталов, Іван Макар,

Депутати, які приєднались до звернення, за винятком пункту 9: Анатолій Ткачук, Степан Волковецький, Іван Драч, Володимир Шовкошитний, Андрій Мостиський, Михайло Косів, Михайло Голубець, Юрій Костенко.

Депутати, які приєднались до звернення, за винятком п. 2: Олександр Ємець, Юрій Гнаткевич.

Вибори Президента

Ігор ЮХНОВСЬКИЙ:
«ВІДПОВІСТИ «НІ» — НЕЛОГІЧНО»

Ім'я Ігоря Рафаїловича добре знане як на Україні, так і за її межами. Отже, немає сумніву в тому, що він буде одним з найсерйозніших кандидатів на пост Президента України. Це підтвердила і прес-конференція, яка відбулася в Спілці письменників України.

— Коли ви перелічували нації, то найбільшу, яка мешкала раніше на цих землях, не згадали. А Україна до війни була також рідною майже для мільйона 200 тисяч німців. Якщо ви станете Президентом, чи підтримаєте бажання цих людей стати громадянами незалежної України?

— Не хочу, щоб слова мої були сприйнято як чергову обіцянку майбутнього кандидата в Президенти. Можу лише сказати, що я з великою повагою ставлюся до німецької нації. І проживання її представників на території України було б лише корисним для держави. Отже, виходячи з цього та з власного переконання щодо історичної справедливості відносно депортованих народів і націй, робив би все для того, щоб німці могли повернутися на рідну для них землю.

— Чи може статися так, що на референдумі народ України не підтвердить Акт незалежності? І якби це, не дай Бог, сталося, чи хотіли б ви бути Президентом такої держави?

— Відповісти «ні» на референдумі — нелогічно. Це однозначно підтримці путчистів. Адже Україна немає ніяких перспектив розвитку у складі так званого союзу. Більш ніж сімдесятирічний експеримент над народом переконливо довів абсурдність штучного унітарного утворення.

Єдина сила, яка може вносити дезинформацію задля розколу народу — це колишні компартійні працівники. І то далеко не всі, а ті, хто завжди був за тоталітарну державу і мав від цього немалий зиск. Складність референдуму ще й у тому, що до його початку в економіці України мало що зміниться. Це, звичайно, намагатимуться використати реакційні сили. Щоб вибити в них «козирі» з рук, Кабінетові міністрів України необхідно дати точний прогноз змін у економіці. Люди мають знати, на який період може погіршитися економічне становище нашої держави з переходом на нові економічні відносини. У той же час до свідомості кожного необхідно донести переваги, які одержить народ України, коли республіка стане господарем і творцем своєї долі.

Щодо президентства у державі, яка не є незалежною, то я, безумовно, на цю посаду не претендував би. Хоча б тому, що дуже багато сил віддав задля побудови суверенної України.

— Багато підприємців, які могли б принести користь Україні, нині перебувають у тюрмах. Це рецидиви тієї системи, яка карала за ініціативу. Якщо ви станете Президентом, чи буде переглянуто справи цих людей?

— У цивілізованій країні кожен відповідає за свою ділянку роботи. Я, звичайно, прагнув би, щоб подібні справи, про які ви кажете, було уважно розглянуто, а людей, які займалися підприємництвом, — реабілітовано. Я впевнений, що серед цих людей є чимало вмілих, енергійних, які дійсно могли б принести користь Україні.

— У зв'язку з тим, що прикордонні війська перейшли під юрисдикцію України, як буде організовано охорону кордонів взагалі і з колишніми республіками Союзу зокрема?

— У країнах, де існує ринкова рівновага, кордони, подібні до наших, зайві. Це рудимент тоталітарної системи. Для нас же основне — економічний захист України. Він у свою чергу має здійснюватись через власну валюту, вільні ринкові ціни та диференційовану зарплату відповідно до цін. А соціальний захист населення сприяв би тому, щоб приїжджим з інших республік, де заробітна плата нижча, було невигідно скуповувати товари на Україні. Щодо прикордонних військ, то, вважаю, вони самі мають визначити свою чисельність і перебувати на утриманні незалежної України.

— Як ставиться світове співтовариство до введення українських грошей? І ваша особиста думка про них.

— З грішми ми «возимося» вже понад рік. І лише неоперативність уряду й керівництва державою призвели до того, що ми стоїмо перед фінансовим крахом. Адже оті папірці, які ми звемо грошима, друкуються в Москві. І сподіватися на те, що центр буде заінтересований у зміцненні нашого суверенітету, принаймні, нерозумно.

Щодо інших країн, то є чимало пропозицій щодо друкування українських грошей. На першому етапі ми, очевидно, друкуватимемо їх за кордоном, але нам необхідні свої фабрики для виготовлення цінних паперів. Світове товариство підтримує наше прагнення мати власну українську валюту і навіть готове виділити для цієї справи кредити.

— Як бути далі з військово-промисловим комплексом?

— Він переходить у власність республіки. І все те, що виробляє, є власністю України. Ці підприємства мають надзвичайно високий технологічний рівень і висококласних спеціалістів. Отже, ми повинні розуміти, що знищувати унікальні технології було б просто нерозумно. Конверсія має, безумовно, торкнутися підприємств. Але в цьому, передусім мають бути зацікавлені самі трудові колективи, які працюють на військово-промисловий комплекс.

Василь ТУГЛУК, парламентський кореспондент «Голосу України».

ДО БОЛЮ ЗНАЙОМИЙ ПОЧЕРК ВАНДАЛІЗМУ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

Зневаживши могили воїнів, яких поховано тут, на алеї Слави, залишивши фашистські за сутністю і контекстом написи, вони намагаються всадити ніж у спину вільної України. Дуже знайомий почерк, який порівнювати його з прибалтійським. Згадаймо повідомлення з Литви, Латвії, Естонії про екстремізм, що процвітав після прийняття парламентами цих держав актів про незалежність. Чиїх рук то був екстремізм? Тепер же, коли Верховна Рада України проголосила Акт про незалежність, певні політичні сили, а я переконана в цьому, вирішили й на Україні випробувати прибалтійський варіант. Він не пройде! Бо все ж таки більшість людей, і не тільки тих, з якими мені довелося говорити біля оскверненого пам'ятника Слави, біля могил співвітчизників, полеглих за нашу свободу від фашизму, розуміє: скоєне — це провокація. Нахабна, відпрацьована в багатьох республіках колишнього Союзу провокація. Ось думки людей:

— Хто б це не зробив — вандал. Ви подивіться на реакцію людей різних переконань і віку. Є різні точки зору, але всі зводяться до одного — це страшно. І те, що сталося, можна оцінити як наслідок безкарності за подібні злочини, — це думка одного з чоловіків, який не побажав представитися.

Валентина Остапенко, архітектор:

— Зараз щось стверджувати дуже важко, але в мене таке враження, що це чисто комуністична провокація. Це, звичайно, з'ясується. Я думаю, що, коли знайдуть винного, мої слова підтвердяться. А те, що цю акцію спрямовано на зрив референдуму про незалежність України, я переконана, впевнена й у тому, що хтось хоче зіштовхнути демократів і партократів. Це його мета.

Григорій Степанський, учитель з Українки Обухівського району:

— Спалювання хліба, як і сплюндрування могил воїнів, спрямовано на те, щоб показати: без однієї відомої всім сили погано житиметься. Вона не те що піднімає голову, вона її й не опускала. Адже всі, хто здав партквитки, мають реальні важелі економічної влади. Поки так триватиме, ми «смоктатимемо лапу». Не треба гонінь, але нехай ідуть на рядову роботу. Вони не можуть, не повинні керувати економікою, бо свою чорну справу робитимуть тихою сапою. І я впевнений, що коли органи внутрішніх справ знайдуть, хто це зробив, то значить вандали — не комуністи, а якщо не знайдуть — то це стопроцентна комуністична пропаганда.

— А якщо ви помиляєтеся?

— Можливо. Але треба знайти.

Подібні думки звучали в гурті людей, які зібралися біля Вічного вогню...

А ось кілька коротких інтерв'ю з представниками правоохоронних органів, які, уникаючи політичних оцінок, розповіли про свою роботу, спрямовану на розкриття злочину.

Валентин Недригайло, заступник міністра внутрішніх справ МВС України, якому доручено, за його ж словами, забезпечувати охорону громадського порядку 20 вересня:

— Усією операцією по розкриттю злочину керує перший заступник міністра внутрішніх справ МВС України В. Корнійчук, працює слідча група на чолі з начальником УВС Києва В. Розенком.

Зараз же біля пам'ятника Слави виплескуються емоції. Людей прибуває, бо ніхто не може залишитися байдужим до того, що трапилося.

— Як ви вважаєте, це провокація?

— Висновок можна буде зробити, коли буде знайдено винних. Розкривши злочин, ми віднайдемо причинний зв'язок. Адже горять скирди, паплюжать пам'ятники Булгакову, Петровському, Іванову... Ніхто не міг передбачити, що рука підніметься на могили воїнів.

Останнє запитання адресую й Генеральному прокуророві України Віктору Шишкіну.

— Не виключено, — ось його відповідь.

— Як ви вважаєте, скоєне спрямовано на зрив референдуму про незалежність України?

— Поки що я утримаюсь від якихось політичних заяв. Нам треба дуже ретельно працювати.

Першому заступникові міністра внутрішніх справ МВС України Володимирові Корнійчукові я переказала «резюме» вчителя з Українки:

— Кажуть, що коли міліція знайде злочинця, то це обов'язково буде демократ, а якщо ні, то знущалися над пам'ятником комуністи... Як ви ставитеся до таких передбачень?

— Я не можу погодитися з такою упередженістю. Ми обов'язково знайдемо справжніх злочинців. Створено оперативний штаб працівників МВС, прокуратури, КДБ. Все зафіксували. Відзняли відеокасету, взяли проби фарби, зробили експертизу почерку, фарби. Адже є й інші місця, де використовувалася подібна фарба. Крім того, направили в усі будинки поряд з пам'ятником наших працівників, щоб з'ясувати, хто з їх жильців, можливо, щось бачив. Сьогодні ж збирається оперативний штаб. Версії вже у нас відпрацьовано, але поки що говорити рано. Кажуть, що якась група молодиків танцювала тут... Патрулі ж чергували до 24-ї години.

Я звертаюсь до мешканців Києва з проханням: якщо комусь відомі факти, що можуть пролити світло на цей акт вандалізму, повідомляти УВС Києва або МВС України.

— Чи помітили ви, що поки не було проголошено Акта про незалежність України, нічого подібного, принаймні в Києві та області, не відбувалося. А тепер і скирди горять, і будинок Булгакова комусь став заважати...

— Ми перевірили: фарби, що застосовувалися в разі осквернення булгаківського будинку, і ті, якими сплюндрували надмогильні плити на алеї Слави, — різні. Але це ще, звичайно, не показник. Ми працюємо, і встановимо мету злочинів.

Анатолій Куликов, командир київського ЗМОПу:

— Говорити дуже важко. Хто б це не скоїв — це вандалізм найвищого гатунку і спрямовано його на одне: розкол народу України. За якими рисами вам, сподіваюсь, зрозуміло. Дуже тяжко. Я не можу більше говорити. Не хочу розплакатися...

За кільканадцять хвилин до пам'ятника Слави прийдуть народні депутати України, яким про акт вандалізму стало відомо з виступу на початку ранкового засідання колишнього лідера парламентської більшості Олександра Мороза. Він закликав усіх прийти й вибачитися перед пам'яттю воїнів, загиблих від рук фашистів. На пропозицію Леоніда Кравчука було доручено депутатам підготувати проект Заяви Верховної Ради України.

Дивно, але одностайності терміновий похід до пам'ятника Слави не викликав. Не берусь сказати, хто саме вигукував: «Не зривайте сесію!» Але вигуки ті — ганьба у стінах парламенту.

Світлана ПИСАРЕНКО, парламентський оглядач «Голосу України».

Телеграфним рядком з Хмельницького

ЗВЕРНЕННЯ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Відбулася чергова сесія Хмельницької обласної Ради народних депутатів, яка заслухала звіт виконкому про роботу за рік. З-поміж інших питань найпомітнішим стало звернення депутатів до всіх громадян Поділля. У цьому документі, зокрема, сказано: «Закликаємо вас у день референдуму заявити своє однозначне «Так» незалежній Україні»

ПІДВАЛЬНИЙ КОМУНІЗМ ОБКОМУ

Член комісії облвиконкому з інвентаризації партійного майна Ю. Резніков розповів обласній молодіжній газеті «Корчагінець» про свої перші враження. «Дивоглядям стали для нас підвали обкому, які займають таку ж площу, як і горішні приміщення. Таке враження, що ми потрапили у магазин комуністичного майбутнього, а якщо брати реальніше — на спецторговельні склади. Чого тут тільки не було! Найбільше килимів та килимових доріжок. Спробували полічити — кілька разів збивалися. Одна з десятків куп містила півтора кілометра імпортних килимових доріжок. А ще імпортні світильники, чеський та німецький кришталь, китайські термоси, сервізи різних фірм, японські ксерокси, інша оргтехніка, сантехнічне обладнання. Словом, у підвалі панував справжній комунізм».

Михайло ВАСИЛАШКО, власний кореспондент «Голосу України».

Єретики

«ЦЯ СИСТЕМА ЩЕ НЕ ВМЕРЛА»

Люди нашого так званого втраченого покоління добре пам'ятають сатиричний куплет, що починався словами: «Обміняли хулігана на Луїса Корвалана...». А далі йшлося про побажання бачити видвореним за кордон обвішаного орденами і маршальськими зірками застареного генсека — «вірного ленінця і невтомного борця за мир». Щодо миру, то був суцільний міф, бо не без нашого втручання постійно виникали конфлікти на планеті — то тут, то там. А ось те, що «вірний ленінець» і вся його прислужницька рать постійно боролися з інакомисленням, з вільною, демократичною думкою — то незаперечно. І робили з таких вільнолюбних синів Росії, як Володимир Буковський, і «хуліганів», і «гвалтівників», і «зрадників»... Всіляко цькували їх у продажній пресі, роками гноїли в таборах, намагалися загнати у глухий кут безнадії.

І ось колишній «хуліган», а насправді відомий правозахисник, письменник і політолог В. Буковський, скориставшись запрошеннями своїх давніх друзів, уперше приїхав на Україну.

— А перший раз після довгої перерви я приїхав у Радянський Союз у квітні цього року, — сказав Володимир Костянтинович на прес-конференції, яка відбулася цими днями у Спілці письменників України. — Причому всього на п'ять днів — на більше часу мені просто не дали візи. І вже тоді відчув: країна готова до конфронтації. До конфронтації неминучої і бажаної. Адже таке протистояння не обов'язково повинно призводити до кровопролиття — воно буває і моральне, і політичне...

Ми там, за кордоном, спостерігаючи за подіями в Союзі, очікували запровадження військового стану вже протягом двох останніх років. І готувалися до цього інтенсивно. З цією метою і створили центр, що називався «Варшава-90», який прагнув допомогти людям правильно діяти в разі військового перевороту. А також готував автономну радіокомунікацію на той випадок, коли військовий стан почнеться з повної інформаційної блокади країни.

Яка основна мета приїзду В. Буковського, який тепер живе в Англії, у колишню «червону імперію»? Домовитися про створення авторитетної міжнародної комісії, яка має дослідити архіви компартії і КДБ, що будуть невдовзі передані Російському архівному управлінню. Бо мудро сказано: хто контролює минуле, той матиме майбутнє. В принципі такої домовленості досягнуто. І саме незалежні дослідники, нічим не зв'язані з системою цинічної брехні і насильства, що протягом багатьох років домінувала в нашому суспільстві, можуть дати об'єктивну оцінку усім діянням цих двох найголовніших опор тоталітаризму в нашій країні.

Відповідаючи на запитання журналістів, В. Буковський відзначив успіх демократії в Москві, Санкт-Петербурзі, в деяких інших великих містах Росії, позитивно відгукнувся про ті кадрові та інші зміни відразу після провалу спроби державного перевороту.

— А ось подальший розвиток подій мене значно менше радує, — сказав він. — Після цих стрімких змін влада забуксувала, виявилась потопленою в рутині. Вони звичайно не очікували, що все так швидко відбудеться, що управління країною звалиться на їхні плечі. Певною мірою немає відповідної кваліфікації, досвіду бракує. І тепер вони затупцювали на місці, а це дуже небезпечно. Не треба забувати, що система ще не вмерла, цей дракон ще існує. Він просто поранений. Можливо, йому і переломаний хребет, але він ще цілком може нам завдати збитків.

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

Від редакції. Розмову з Володимиром Буковським читайте в одному з найближчих номерів «Голосу України».

...РК ВАНДАЛІЗМУ

...ели з Україн-... коли мі-... очинця, то це ...де демократ, ...ущалися над ...омуністи... Як ...о таких перед-...

...у погодити-... передженістю. ...знайдемо ...ниців. Ство-... ...ий штаб пра-... прокуратури, ...ували. Від-... взяли про-... ...или експерти-... ...арби. Адже є ... використо-... ...ба фарба. ...равили в усі ...з пам'ятником ...иків, щоб ...із їх жильців, ...бачив. Сьо-... опера-... Версії вже у ... але поки ...рано. Кажуть, ...молодиків ...Патрулі ж ...24-і години. ...до мешкан-... ...роханням: як-... ...факти, що ...світло на ...зму, повідом-... ...або МВС

...или ви, що ...проголошено ...жність Ук-... ...обного, при-... ...та області, ...А тепер і ...і будинок ...мусь став за-...важати...

— Ми перевірили: фарби, що застосовувалися в разі осквернення булгаківського будинку, і ті, якими сплюндрували надмогильні плити на алеї Слави, — різні. Але це ще, звичайно, не показник. Ми працюємо, і встановимо мету злочинців.

Анатолій Куликов, командир київського ЗМОПу:

— Говорити дуже важко. Хто б це не скоїв — це вандалізм найвищого гатунку і спрямовано його на одне: розкол народу України. За якими рисами вам, сподіваюсь, зрозуміло. Дуже тяжко. Я не можу більше говорити. Не хочу розплакатися...

За кільканадцять хвилин до пам'ятника Слави прийдуть народні депутати України, яким про акт вандалізму стало відомо з виступу на початку ранкового засідання колишнього лідера парламентської більшості Олександра Мороза. Він закликав усіх прийти й вибачитися перед пам'яттю воїнів, загиблих від рук фашистів. На пропозицію Леоніда Кравчука було доручено депутатам підготувати проект Заяви Верховної Ради України.

Дивно, але одностайності терміновий похід до пам'ятника Слави не викликав. Не беруся сказати, хто саме вигукував: «Не зривайте сесію!» Але вигуки ті — ганьба у стінах парламенту.

Світлана ПИСАРЕНКО, парламентський оглядач «Голосу України».

Телеграфним рядком з Хмельницького

ЗВЕРНЕННЯ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Відбулася чергова сесія Хмельницької обласної Ради народних депутатів, яка заслухала звіт виконкому про роботу за рік. З-поміж інших питань найпомітнішим стало звернення депутатів до всіх громадян Поділля. У цьому документі, зокрема, сказано: «Закликаємо вас у день референдуму заявити своє однозначне «Так» незалежній Україні»

ПІДВАЛЬНИЙ КОМУНІЗМ ОБКОМУ

Член комісії облвиконкому з інвентаризації партійного майна Ю. Резніков розповів обласній молодіжній газеті «Корчагінець» про свої перші враження. «Дивогляддям стали для нас підвали обкому, які займають таку ж площу, як і горішні приміщення. Таке враження, що ми потрапили у магазин комуністичного майбутнього, а якщо брати реальніше — на спецторговельні склади. Чого тут тільки не було! Найбільше килимів та килимових доріжок. Спробували полічити — кілька разів збивалися. Одна з десятків куп містила півтора кілометра імпортних килимових доріжок. А ще імпортні світильники, чеський та німецький кришталь, китайські термоси, сервізи різних фірм, японські ксерокси, інша оргтехніка, сантехнічне обладнання. Словом, у підвалі панував справжній комунізм».

Михайло ВАСИЛАШКО, власний кореспондент «Голосу України».

Навколомистецькі новини

ПОВЕРНЕННЯ ДО ГЛИБИН

Сьогодні відкриває свій 72-й театральний сезон Київський державний академічний драматичний театр імені Івана Франка. Минулий рік став для колективу поворотним у постановці української класики. Багато прекрасних творів побачило світло рампи. Серед них — «архітвір» (за висловом Івана Франка) української драматургії — «Сава Чалий» І. Карпенка-Карого у постановці М. Мерзлікіна, де трагічні сторінки визвольної боротьби часто переплітаються із сьогоденням, де проблема зради така ж неоднозначна і непроста, як і проблема лідерства та виживання.

«Санаторійна зона» М. Хвильового — кричущий матеріал, котрий засвідчив, що методи дії страшної тоталітарної машини можуть бути впізнавані й живучі. Театр потроху став відкривати собі й глядачам автори, які ...литтями ...ювалися від народу. «Гріх» В. Винниченка, блискучого психолога і драматурга, нарешті поновив ту обірвану естафету винниченківської драматургії, котра була відома всьому світу, тільки не нам.

Першою ластівкою на франківській сцені стали оповідання, об'єднані режисерським задумом А. Жолдака у своєрідний сценічний твір під назвою «Момент». Можемо ... пожалкувати, що у нас забрали Малу сцену, де він ішов з успіхом.

Вірною любов'ю користується і «Енеїда» І. Котляревського у постановці головного режисера театру С. Данченка. Саме нею і відкривається новий сезон. Сергій Володимирович збирається працювати ще над однією перлиною української класики — «Таланом» М. Старицького та прекрасною п'єсою Л. Старицької - Черняхівської «Гетьман Дорошенко».

Запрошений режисер Володимир Бегма розпочав роботу над музично - поетичною драмою «Засватана — не вінчана» за твором І. Карпенка - Карого «Лиха іскра поле спалить і сама щезне». Багато мовиться й про вечір українського водевілю, який обов'язково буде. Отже, можна стверджувати, що відбувається певне тематичне відродження знаменитої української сцени.

Теодозія БУРМА.

На знімку: «Санаторійна зона» М. Хвильового. Анарх — народний артист України А. Хостікоєв, Марія — заслужена артистка України У. Дорошенко.

Напередодні події

НАС ЄДНАЄ ДУХ СВЯТОГО ШЕВЧЕНКА

23 серпня почнуться дні культури Санкт-Петербурга в Києві.

Їх відкриття відбудеться о 17-й годині в Республіканському суспільно - політичному і культурному центрі імені Леніна (Хрещатик, 2). У програмі — зустріч з гостями, фотовиставка, концерт артистів і презентація художніх фільмів «Анекдоти» й «Той, що не повернувся».

Наступного дня відомі українські й російські науковці та письменники обговорять за «круглим столом» проблеми коренів східнослов'янської культури, взаємин між українською й російською культурами. Планується участь у цій розмові Михайла Брайчевського, Валерія Шевчука, Івана Дзюби, Лариси Скорик, Леся Танюка та інших.

З усього серця й душі віримо - сподіваємося, що в майбутньому економічні й культурні зв'язки між Києвом та Санкт-Петербургом збагачуватимуться новими гранями.

Валерія ВРУБЛЕВСЬКА, член правління Українського республіканського товариства російської культури «Русь», письменниця, кандидат філософських наук.

Усьо чотко!

ПОЛІТИКА І... СЕКС

Політизовані мітингові пристрасті, що не так давно пригриміли з райцентру Носівка на всю Україну, схоже, сьогодні вщухли. Правда, ряду керівників довелося піти у відставку. Побіднішали й прилавки місцевих гастрономів. У всякому разі, ковбаса тепер продається значно рідше.

Однак, як можна судити з факту, зареєстрованого у міліцейському зведенні, побільшало товарів зовсім іншого призначення. Йдеться про крадіжку, вчинену в селі Мрин Носівського району. Зловмисник, розбивши вітрину, проник до приміщення місцевої аптеки. Ліки його не цікавили. Наркотики тут теж не зберігалися. Тому злодій виніс шість блоків... презервативів імпортного виробництва на суму близько 300 карбованців.

Міліція веде розслідування, а заодно ламає голову: що ж воно живучіше — політика чи секс?

Василь ОЧЕРЕТ.
Чернігівська область.

Уїк-енд...

● Для настрою

ОЦЕ ПОЖЕНИХАВСЯ!

Ветеринарний лікар Бруні помістив у паризькій газеті пропозицію про одруження. Відізвалася одна дама, котра не назвала свого імені. Вона призначила лікарю побачення в кафе (розпізнавальним знаком мала слугувати червона троянда). Побачивши даму з квіткою, лікар мало не впав — це була його... колишня теща.

● Згадаймо

МОВА КВІТІВ

Продовжимо тему попередньої інформації. Щоб не сталося подібного казусу, зважте, що певною квіткою можна висловити все. Колись це була, можна сказати, поширена дипломатична гра, на жаль, нині зовсім забута. Її варіанти передбачають фантазію, вигадку, жарт, навіть іронію.

Наприклад, юна красуня Джейн з оповідання Агати Крісті щодня одержує від симпатичного юнака букетики пурпурових орхідей, не підозрюючи, що він говорить їй: «Я чекаю вашої прихильності».

Даруючи букет бузку, ви ніби вигукуєте: «Моє серце належить тобі!»

Вручаючи білі хризантеми (до речі, вони вже є, не забаріться!), запевняєте: «Старе кохання не в'яне».

А якщо гість приносить вашій дружині червоні гвоздики, беріть очі в зуби, бо він гаряче нашіптує їй: «Я палко закоханий у тебе».

Мовою квітів можна уникнути конфлікту. Замість того, щоб попр... дамі серц... Дістанете ... навзаєм.

Якщо ва... висловити ... що ви пр... піднесіть ... діолусів. ... фраза Свя...

● Астро...

Виявляє... гічний зн... властиві ... визначают... Почитайте... може, вда... ливого уни...

Овен. ... няної при... організму ... зайву га...

Тілець. ... знак. Йо... іззовні.

Близнят... розумови... вову сист...

Рак. Х... знак, впл... лення.

Лев. ... знак, з... системи ... рівноваги...

Діва. ... знак. Впл... лення і р...

Ваги. Т... Він показ... ганізмі, ... гармонію...

Скорпі... няний зн... захворюв... рення і в...

Стрілець...

ДЕРЖАВА ВИП...

Анонс...

Науковці з Інституту газу АН України запропонували екологічно чисте, нове, дефіцитне паливо, а саме: суміш низькооктанового бензину з природним газом.

З 23 по 26 вересня 1991 року Комітет по газу Європейської Економічної Комісії ООН проведе у Києві міжнародний симпозіум, присвячений використанню газу як моторного палива. На симпозіумі йтиметься про екологічні, економічні, торгові і соціальні фактори, які впливають на розвиток і експлуатацію парку газобалонних автомобілів.

У рамках програми сим-позіуму ... вав між... газ» — ... газовому ... Італії, ... Угорщин... СРСР. ... нути ува... мобільсті... ськості д... на житте... автопроб... дянські ... та завод...

Дивно... нішує мі... проводит...

Згодиться

ПРЯМА ВИ...

«Кременчук — Деріджа». За таким маршрутом з наддніпрянського міста до великого порту під Стамбулом вирушив спеціалізований теплохід-контейнеровоз «Таврія-2», завантажений продукцією заводу технічного вуглецю.

Значення цієї події полягає насамперед у тому, що для кременчуцьких докерів це перший вантаж, перероблений і відправлений на експорт. Відповідальне завдання вони виконали бездоганно. Коли «Таврія-2» пізно вночі пришвартувалася до першого причалу річпорту, бригада докерів була повністю готова до роботи.

— Оскільки у нас з'явилася перспектива постійно переробляти і відправляти на експорт продукцію, а також приймати її з-за кордону, — говорить начальник Кременчуцького річкового порту П. Кобець, — то вирішено збільшити потужності першого причалу, зокрема змонту-вати мо... тажів.

— Пр... вигід... нях, — ... судна К... що рані... ші тепло... завантаж... жували ... денних ... ного мор... змогу тр... ші без «...

Щодо ... ковиків, ... міжнаро... обіцяє с...

До ре... няв для ... заводу ... ної прод... цьому ... рецька ... ґодську ... вельні ... нання д... доставит... річковик...

А...
Полта...

...тики

...НЕ ВМЕРЛА»

...отистояння не ...овинно призво-...олиття — во-...ральне, і полі-...

...кордоном, спо-...подіями в Со-... запроваджен-... стану вже ...останніх років. ...до цього інтен-...метою і ство-... називався ...який прагнув ...правильно ...військового пе-... також готував ...комунікацію ...коли військ-...ччеться з пов-... блокади

...а мета приїзду ...який тепер ...у колишню ...ерію»? Домовитися про створення авторитетної міжнародної комісії, яка має дослідити архіви компартії і КДБ, що будуть невдовзі передані Російському архівному управлінню. Бо мудро сказано: хто контролює минуле, той матиме майбутнє. В принципі такої домовленості досягнуто. І саме незалежні дослідники, нічим не зв'язані з системою цинічної брехні і насильства, що протягом багатьох років домінувала в нашому суспільстві, можуть дати об'єктивну оцінку усім діянням цих двох найголовніших опор тоталітаризму в нашій країні.

Відповідаючи на запитання журналістів, В. Буковський відзначив успіх демократії в Москві, Санкт-Петербурзі, в деяких інших великих містах Росії, позитивно відгукнувся про ті кадрові та інші зміни відразу після провалу спроби державного перевороту.

— А ось подальший розвиток подій мене значно менше радує, — сказав він. — Після цих стрімких змін влада забуксувала, виявилась потопленою в рутині. Вони звичайно не очікували, що все так швидко відбудеться, що управління країною звалиться на їхні плечі. Певною мірою немає відповідної кваліфікації, досвіду бракує. І тепер вони затупцювали на місці, а це дуже небезпечно. Не треба забувати, що система ще не вмерла, цей дракон ще існує. Він просто поранений. Можливо, йому і переломаний хребет, але він ще цілком може нам завдати збитків.

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

Від редакції. Розмову з Володимиром Буковським читайте в одному з найближчих номерів «Голосу України».

Навколомистецькі новини

...ОВЕРНЕННЯ ...О ГЛИБИН

...відкриває свій ...ний сезон Ки...вний академіч...ний театр імені ... Минулий рік ...ктиву поворот...ю української ...то прекрасних ...ю світло рам... — «архітвір» ...Івана Франка) ...раматургії — ...І. Карпенка...ковці М. Мерз...иті сторінки ...ороблені часто ...із ...огоден...ма зради така ...і непроста, ...лідерства та ... зона» М. ...кричущий ма...засвідчив, що ...ащної тоталі... можуть бути ...живучі. Театр ...дкривати собі ...ами ...асті, ...ми ...ува... «Гріх» В. ...искучого пси...тургa, нареш...брану еста...ської драма...ула відома ...льки не нам. ...астівкою на ...ні стали опо...ані режисер... А. Жолдака ...ценічний твір ...ме... Може... ...до ...у ...у сцену, де ...ом.

...ю користує... І. Котлярев...вці головно...тру С. Дан...ченка. Саме нею і відкривається новий сезон. Сергій Володимирович збирається працювати ще над однією перлиною української класики — «Таланом» М. Старицького та прекрасною п'єсою Л. Старицької - Черняхівської «Гетьман Дорошенко».

Запрошений режисер Володимир Бегма розпочав роботу над музично - поетичною драмою «Засватана — не вінчана» за твором І. Карпенка - Карого «Лиха іскра поле спалить і сама щезне». Багато мовиться й про вечір українського водевілю, який обов'язково буде. Отже, можна стверджувати, що відбувається певне тематичне відродження знаменитої української сцени.

Теодозія БУРМА.

На знімку: «Санаторійна зона» М. Хвильового. Анарх — народний артист України А. Хостікоєв, Марія — заслужена артистка України У. Дорошенко.

Напередодні події

...С ЄДНАЄ ДУХ ...ОГО ШЕВЧЕНКА

...чнуться дні ...Петербурга

...ідбудеться о ...спубліканськ... політичному ...ентрі імені ...ик, 2). У ...річ з гостя... концерт ...тація худож... Анекдоти» й ...ернувся». ...відомі ук...ькі науков... обгово... столом» ... східносло..., взаємин ...й російсь...кою культурами. Планується участь у цій розмові Михайла Брайчевського, Валерія Шевчука, Івана Дзюби, Лариси Скорик, Леся Танюка та інших.

З усього серця й душі віримо - сподіваємося, що в майбутньому економічні й культурні зв'язки між Києвом та Санкт-Петербургом збагачуватимуться новими гранями.

Валерія ВРУБЛЕВСЬКА, член правління Українського республіканського товариства російської культури «Русь», письменниця, кандидат філософських наук.

Усьо чотко!

...ТИКА І... СЕКС

...тингові при... давно про...ту Носівка ...же, сьогод...ряду керів... у відчиня... прилавки ...у. Усе ... тепер про...

...Носівського району. Зловмисник, розбивши вітрину, проник до приміщення місцевої аптеки. Ліки його не цікавили. Наркотики тут теж не зберігаються. Тому злодій виніс шість блоків... презервативів імпортного виробництва на суму близько 300 карбованців.

...судити з ...ого у мі... побіль... ...ім іншого ...я про кра... ...селі Мрин...

Міліція веде розслідування, а заодно ламає голову: що ж воно живучіше — політика чи секс?

Василь ОЧЕРЕТ.
Чернігівська область.

Уїк-енд, тобто вихідні

● Для настрою

ОЦЕ ПОЖЕНИХАВСЯ!

Ветеринарний лікар Бруні помістив у паризькій газеті пропозицію про одруження. Відізвалася одна дама, котра не назвала свого імені. Вона призначила лікарю побачення в кафе (розпізнавальним знаком мала слугувати червона троянда). Побачивши даму з квіткою, лікар мало не впав — це була його... колишня теща.

● Згадаймо

МОВА КВІТІВ

Продовжимо тему попередньої інформації. Щоб не сталося подібного казусу, зважте, що певною квіткою можна висловити все. Колись це була, можна сказати, поширена дипломатична гра, на жаль, нині зовсім забута. Її варіанти передбачають фантазію, вигадку, жарт, навіть іронію.

Наприклад, юна красуня Джейн з оповідання Агати Крісті щодня одержує від симпатичного юнака букетики пурпурових орхідей, не підозрюючи, що він говорить їй: «Я чекаю вашої прихильності».

Дарую́чи букет бузку, ви ніби вигукуєте: «Моє серце належить тобі!»

Вручаючи білі хризантеми (до речі, вони вже є, не забаріться!), запевняєте: «Старе кохання не в'яне».

А якщо гість приносить вашій дружині червоні гвоздики, беріть очі в зуби, бо він гаряче нашіптує їй: «Я палко закоханий у тебе».

Мовою квітів можна уникнути конфлікту. Замість того, щоб попрікнути, подаруйте дамі серця букетик жовтецю. Дістанете чудову посмішку навзаєм.

Якщо вам бракує сміливості висловити у вічі шефу все, що ви про нього думаєте, піднесіть йому оберемок гладіолусів. Це і буде знаменита фраза Святослава «Іду на ви».

● Астрологія

ХТО ВИ?

Виявляється, кожен астрологічний знак має тільки йому властиві риси, що загалом визначають і стан здоров'я. Почитайте на всяк випадок, може, вдасться чогось загрозливого уникнути.

Овен. Знак гарячої і вогняної природи, тож гармонія організму порушується через зайву гарячковість, тривогу.

Тілець. Холодний, сухий знак. Йому потрібна енергія іззовні.

Близнята. Гарячий, вологий і розумовий знак, діє на нервову систему.

Рак. Холодний і вологий знак, впливає на органи травлення.

Лев. Гарячий і вогняний знак, збудження нервової системи призводить до втрати рівноваги.

Діва. Холодний і сухий знак. Впливає на органи травлення і розум.

Ваги. Теплий і вологий знак. Він показує порушення в організмі, що викликають дисгармонію і понижений тонус.

Скорпіон. Холодний і вогняний знак, викликає чимало захворювань системи відтворення і виділення.

Стрілець. Гарячий та сухий знак. Вказує на недостатність нервової сили й волі.

Козеріг. Холодний і сухий знак, викликає депресію та схильність до пониженого тонусу.

Водолій. Теплий, вологий і повітряний знак, відповідає за порушення нервової системи.

Риби. Холодний і водяний знак. Викликає чимало захворювань через забудькуватість та необережність.

● Рецепт

ЛИМОНАД ІЗ ЖУРАВЛИНИ

Щоб трохи заспокоїтись після того, що ви довідалися про себе, пропоную невеличкий рецепт смачного й корисного напою. Його легко зробити. Чого-чого, а журавлини вистачає.

3/4 склянки журавлини, 1/2 склянки цукру, 1 л газованої води (можна мінеральної), шматочки лимонної кірки, якщо є, звичайно. Коли нема, можна вкинути пару листочків м'яти чи меліси.

Журавлину роздавити дерев'яною ложкою, сік процідити крізь марлю або вижати соковижималкою, додати цукор і газовану воду (чи мінеральну), лимонну кірку чи листочки м'яти або меліси. Смачного!

● З джерела мудрості.

Так на чому стоїть Земля? Якщо ми подумаємо, то назвемо ці поняття. Вони прості й мудрі і, може, саме тому так важко досягаються. Ось вони: Любов, Добро, Краса!

ДЕРЖАВА ВИПАЛА З МАРШРУТУ

Анонс

Науковці з Інституту газу АН України запропонували екологічно чисте, нове, дефіцитне паливо, а саме: суміш низькооктанового бензину з природним газом.

З 23 по 26 вересня 1991 року Комітет по газу Європейської Економічної Комісії ООН проведе у Києві міжнародний симпозіум, присвячений використанню газу як моторного палива. На симпозіумі йтиметься про екологічні, економічні, торгові і соціальні фактори, які впливають на розвиток і експлуатацію парку газобалонних автомобілів.

У рамках програми симпозіуму 13 вересня стартував міжнародний рейд «Екогаз» — пробіг автомобілів на газовому паливі по території Італії, Німеччини, Австрії, Угорщини, Чехо-Словаччини, СРСР. Його мета — привернути увагу спеціалістів, автомобілістів, широкої громадськості до проблем збереження життєвого середовища. В автопробігу беруть участь радянські та іноземні компанії та заводи.

Дивно, але Україна, де фінішує міжнародний рейд і де проводитиметься згаданий симпозіум, випала з маршруту. На побутовому рівні це можна прокоментувати так: «Шановні гості, чи не набридли вам господарі?». Троє науковців Інституту газу АН України вирішили виправити становище: сіли на велосипеди і у супроводі екологічно чистого автомобіля вирушили Україною, розпочавши подорож зі Львова. Першим пунктом їхньої агітаційно - пропагандистської діяльності став корпункт газети «Голос України».

Оксана ТЕЛЕНЧІ, власний кореспондент «Голосу України».
Львів.

Пригода

ОПІВДНІ У МИКИТІВЦІ

На великій залізничній станції області сталася катастрофа. Зійшов з рейок состав з цистернами, у яких містилася нафта, бензин. Пожежа, що виникла внаслідок аварії, загрожувала великою бідою. Та, на щастя, пожежні частини, які оперативно прибули на місце події, змогли за три години ліквідувати вогонь.

Цього разу обійшлося без жертв. Однак матеріальні збитки, заподіяні катастрофою, за попередніми даними, складають кілька десятків тисяч карбованців.

Сьогодні рух поїздів поновлено.

Юрій ДОЦЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».
Донецька область.

ПОГОДА

21 вересня у східній частині України, 22 вересня по всій республіці, крім південної частини, невеликі короткочасні дощі, місцями помірні. Вітер західний та північно-західний, 3—10 метрів за секунду. Температура вдень 16—22, 22 вересня у північно-східній частині республіки 12—18 градусів. Уночі 4—10, на півдні до 13 градусів. У західних областях на поверхні ґрунту місцями приморозки 0—3 градуси.

По Києву та області сьогодні вдень переважно без опадів. Вітер західний, 3—8 метрів за секунду. Температура 16—21 градус.

Згодиться

ПРЯМА ВИГОДА

«Кременчук — Деріджа». За таким маршрутом з наддніпрянського міста до великого порту під Стамбулом вирушив спеціалізований теплохід-контейнеровоз «Таврія-2», завантажений продукцією заводу технічного вуглецю.

Значення цієї події полягає насамперед у тому, що для кременчуцьких докерів це перший вантаж, перероблений і відправлений на експорт. Відповідальне завдання вони виконали бездоганно. Коли «Таврія-2» пізно вночі пришвартувалася до першого причалу річпорту, бригада докерів була повністю готова до роботи.

— Оскільки у нас з'явилася перспектива постійно переробляти і відправляти на експорт продукцію, а також приймати її з-за кордону, — говорить начальник Кременчуцького річкового порту П. Кобець, — то вирішено збільшити потужності першого причалу, зокрема змонтувати модуль під склад вантажів.

— Пряме водне сполучення вигідне у всіх відношеннях, — підтвердив і капітан судна Ю. Корольов. — Якщо раніше «Таврія-2» та інші теплоходи-контейнеровози завантажували і розвантажували здебільшого у південних портах Дніпра і Чорного моря, то тепер маємо змогу транспортувати вантажі без «перевалок».

Щодо кременчуцьких річковиків, то для них участь у міжнародних перевезеннях обіцяє солідні прибутки.

До речі, річпорт уже прийняв для нафтопереробного заводу першу партію кабельної продукції з Іспанії. На цьому ж підприємстві турецька фірма споруджує заводську поліклініку. Будівельні матеріали та обладнання для неї передбачено доставити сюди з допомогою річковиків.

Анатолій ЩЕРБАК.
Полтавська область.

Проблема

НЕ ХОЧУТЬ ПИТИ З ДНІПРА

У Севастополі поширюються протести громадськості проти прийнятого на сесії народних депутатів міськради рішення про подачу у місто дніпровської води. Перед приміщенням міськвиконкому протягом кількох днів проходять мітинги протесту, у яких беруть участь працівники багатьох промислових підприємств міста, організацій та установ.

Під тиском громадськості голова міськради І. Єрмаков заявив, що подача дніпровської води не буде здійснюватися до проведення загальноміського референдуму з цього питання, який намічено провести наприкінці вересня — на початку жовтня цього року.

Олексій ПЕТРУСЬ.
Севастополь.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

Чергова по випуску номера Катерина ВОРОНЕНКО. Тел. 441-88-26.

СЛОВО ПРО ЛЮДИНУ

ШТРИХИ ДО ПОЛІТИЧНОГО ПОРТРЕТА НАРОДНОГО ДЕПУТАТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ БОГДАНА КОТИКА.

ЗРОБИВ УСЕ, ЩО МІГ

...Півроку не минуло від подій у Тбілісі. КПУ прийняла рішення про несумісність одночасного членства в партії і в Русі. Знаючи про плановані Рухом масові заходи, режим готував акцію кривавого їх придушення. Тепер існує багато версій про те, що саме зробив Богдан Котик, щоб відвернути кровопролиття, але хотілося б донести до людей його власну інтерпретацію подій. Вважаю за необхідне зберегти для історії фрагмент виступу Богдана Котика на третій сесії міської Ради, бо в протоколах він не зафіксований...

«...І ось апогей — 17 вересня 1989 року. Збираються і передбачаються 200-тисячний похід і моління біля Собору святого Юра. Все робиться, щоб його не дозволити. Три дні зі мною працює бюро обласного комітету партії — безрезультатно. Починають прямо працювати з членами виконкому. Збирається за закритими дверима міськвиконком і приймає рішення, в якому я залишаюся в меншості. Рішення — заборонити. Але я знаю, що вже підготовлено у Львові. Стягнуто всі полки. Приїхав командуючий військами внутрішніх справ України і Білорусії генерал-лейтенант Біда. І знаю твердо, бачу, відчуваю — готується львівська кривава неділя. І єдиний вихід, який був у мене, — не погодитися, не підписати це рішення, хоч воно було законне, а піти, подати у відставку. І видно, вистачає розуму. Через два дні вдруге збирається виконком і підтверджує мою позицію. Так було проведено цей захід, було відвернено жертви. Мало того, це був перший крок, коли на всій Західній Україні була легалізована і вийшла з підпілля загнана туди і вислана в Сибір Українська греко-католицька церква».

(Цитую за відеозаписом виступу Богдана Котика, що є власністю Ярослава Лемика).

Після виборів необхідно було підготувати першу сесію новообраної міської Ради, і я мав щастя працювати в групі, яка протягом тижня готувала проекти порядку денного, ухвал та плану проведення першої сесії. Виникло загальне переконання, що за відсутності певного плану сесія може перетворитися в базар. Ось чому депутати, розуміючи, що в акті підняття прапора над ратушею збої недопустимі, доручили робочій групі розробку не лише порядку денного, а й дрібніших деталей, обговорювали їх на загальних зборах депутатів. У той час про варіанти перебігу подій 17 вересня 1989 року ми не знали, роль Богдана Дмитровича в тих подіях була нам невідома. І ми ставилися до нього як до центриста, представника попередньої влади, який невідомо з яких причин перейшов на наш бік. Але розвиток подій поставив усе на свої місця.

У четвер, 29 березня, на «клумбі» було зірвано прапор, погнуто щоглу. Питання про прапор у порядку денному розписали докладно. А із Собором святого Юра виникли суперечки. Частина депутатів вважала, що наше рішення викличе ескалацію пристрастей. На 16 годину ми мали зустріч з Богданом Дмитровичем з приводу подій на «клумбі». Він як голова виконкому обіцяв добути якусь інформацію. Та ніяких даних від міліції він не отримав, і розмови перейшли на питання підготовки сесії. З нашого боку це мало вигляд обережного промацування співрозмовника. Що він за людина і що від нього сподіватися? І раптом Котик несподіваним маневром розтоплює кригу нашої недовіри. «Ось тут, — відкриває шухляду стола, — начерки до проекту ухвали про прапор, а ось тут — про Святоюрський Собор. Добре було б порівняти з вашими проектами і зробити остаточний варіант. Для допомоги я можу виділити вам юриста...».

Відтоді робоча група почала тісно співпрацювати з Котиком. Ми повірили, що можемо довірити йому роль головуючого на сесії доти, доки не буде обрано голову Ради. Це дуже характерний момент долі Богдана Дмитровича за останні півтора року його життя: на кожному кроці доводилося утверджувати довіру людей до себе...

...У своєму надгробному слові на Личаківському цвинтарі народний депутат Верховної Ради України Михайло Косів тричі вжив слова «наш дорогий Богдан Котик». Це визначення, мабуть, найточніше відображає сьогоднішнє ставлення львів'ян до людини, якій вони завдячують спокоєм у нашому спільному домі. Він більше не стане поперек чиїмось інтересам і не прийде з порадою щодо тайників системи, яку досконало знав. Може, після смерті зробить нам останню послугу: змусить подивитися на способи оцінки нами людей, які хоч і вийшли з надр системи, проте теж є патріотами і хочуть бути корисними на шляху до незалежності України.

Ярослав СВАТКО,
депутат Львівської міської Ради народних депутатів.
Львів.

ПЕРШИЙ. І ЦИМ УСЕ СКАЗАНО

Степан ДАВИМУКА, перший заступник голови Львівського облвиконкому:

— Богдан Дмитрович був першою службовою особою, яка чітко визначилася щодо процесів національного відродження і з головою поринула в них. А наслідком цього вибору став тиск і знизу і з боку тих структур, що діяли тоді. Це становило драматизм його особистості, адже всі компартійні сили було кинуто на дискредитацію голови міськвиконкому. Він сам здолав складний шлях від старих до нових структур, бо був людиною мужньою, умів працювати з людьми, був аналітиком і володів словом. Усі його виступи були прив'язані до часу, до моменту. Знаючи і розуміючи процеси, що відбувалися в економіці і політиці, він умів прогнозувати розвиток подій, а це рідкісна риса.

Богдан Котик показав краянам свій великий потенціал, його талант політика і економіста позначався на роботі місцевих Рад, діяльності Верховної Ради України, але сповна так і не розкрився. Це стало б можливим у професійному парламенті. Не встиг. Не дожив.

Вражала його витримка і готовність не пасувати перед будь-яким розвитком подій. Крикливе історичне дилетантство, яке прикривається революційною фразою, почало завдавати удари по обласній Раді і особливо заявило про себе у міській і районній Радах. Богдан Дмитрович не дав цьому явищу рішучу відсіч, бо як людина інтелігентна, зорієнтована на свій рівень, він щонайменше сподівався удару у власному домі. Першу атаку, що проводилася з нагоди партократичного минулого Богдана Дмитровича, вдалося зупинити. Друга закінчилася відомими результатами виборів. Богдан Котик сприйняв свою поразку мужньо і незабаром поринув в створення Торгового дому, почав реалізовувати цікаві задуми. Нині ми не можемо знайти людину відповідного масштабу й рівня, яка б замінила його на цій посаді. Це велика втрата для нашого краю...

Святослав МАКСИМЧУК, заслужений артист України, актор Львівського академічного театру імені М. Заньковецької:

— Богдан Котик жив праведним життям, завжди брав на себе відповідь тоді, коли розплата за патріотизм, який офіційна ідеологія іменувала українським буржуазним націоналізмом, була дуже тяжкою. У щасливі і драматичні 60-і роки Богдан Котик був першим секретарем Львівського обкому комсомолу. За його участю відбувалися збори, конференції творчої молоді, які увійшли в біографії багатьох митців як світлі і прекрасні сторінки. У той час підписані ним путівки були для мене і мого друга Михайла Косіва чи не єдиним способом творчого самовираження. З тими путівками ми виїжджали у відрядження по області, проводили там творчі вечори. Михайло робив вступне слово про творчість Шевченка, Франка, Лесі Українки, В. Симоненка, а я читав їхні твори...

Богдан Котик зробив свій вибір не тоді, коли політична ситуація на Львівщині змінилася і багато хто поспішав пристосуватися до нових умов, а значно раніше. Тоді, коли репресивна машина системи ще діяла на повну потужність. І за національну символіку, і за масове святкування релігійних свят можна було поплатитися. ...А такого похорону повоєнний Львів не пам'ятає. Десятки тисяч львів'ян прийшли попрощатися із своїм мером. Вперше світську особу з такими високими почестями проводжала в останню путь церква. І ніхто не називав його «колишнім», як це водиться у цивілізованих країнах світу, де не буває колишніх президентів чи прем'єр-міністрів.

ВІН БУВ РОЗУМНИМ ТЕНІСИСТОМ

Богдан Котик помер на тенісному корті. Раптово. Злетів у небо тенісний м'яч, а разом з ним і душа відлетіла від землі, та не покинула її. Бродить поміж нами (я у це щиро вірю) і нагадує, що окрім суєти суєт, є ще і Вічність. І треба хоч зрідка зазирати їй в обличчя.

Кажуть, що таку легку, красиву смерть Бог посилає не кожному. Її треба заслужити. Може, й так. Та «легка» смерть залишає особливо тяжкі роздуми про вину живих перед мертвими. При житті його били і «праві» і «ліві»: одні били за те, що перший демократично обраний мер Львова зрадив комуністичні ідеали, соціальні цінності і присягнув на Святому Письмі служити людям. Нечуваний і небачений вчинок, коли зважити на те, що роль керівної, спрямовуючої, а водночас і караючої сили була тоді вельми значною. А другі били його за партократичне минуле, яке начебто заважає суспільному поступу. Та найчастіше це минуле «заважало» (швидше допомагало) особистому сходженню по щаблях кар'єри тим, кого Богдан Дмитрович називав «войовничими дилетантами». Він якось сказав мені невдовзі після виборів нового складу міської Ради: «На зміну пасивним дилетантам приходять дилетанти войовничі». Говорив він про це без драматизму, з усмішкою і внутрішньою готовністю здолати і цей бар'єр. Згадую ці його слова з глибоким почуттям вини, адже Богдан Дмитрович, який ставився до журналістів з довірою і повагою і приймав нашого брата не інакше як за кавою, по суті, вказував на зародження явища, яке потребує найпильнішого журналістського дослідження. Водночас (це моє суб'єктивне припущення) він натякав на «чорних ангелів», які почали кружляти довкола нього, наближаючись дедалі ближче...

Напередодні нового 1991 року мер міста перестав бути мером. Що ж, вибори є вибори. Хтось перемагає, хтось зазнає поразки. Широкому загалу внутрішній механізм політичної драми залишився невідомим. На жаль, не обійшлося без закулісної гри, а Богдан Дмитрович визнавав тільки відкрите суперництво. Він програв, та все ж залишився розумним тенісистом.

У спорті є таке поняття: «розумний тенісист». Це той, який виграє завдяки індивідуальним якостям: умінню вгадувати і враховувати думки, реакцію, дії суперника. До останніх хвилин життя він залишався першим серед гравців своєї вікової категорії. Оскільки теніс був для Богдана Котика не тільки улюбленим заняттям у вільний час, а й своєрідним символом інтелектуальної форми, він зводив тенісні корти скрізь, де очолював виробництво: на заводі «Біофізприлад», на виробничому об'єднанні «Іскра». І до тих кортів тягнулися люди його рівня. Теж символ...

Ще одне суб'єктивне припущення. Зловісним знаком біди стала автомобільна катастрофа, що трапилася цього року на Великдень. У автомобіль Богдана Котика врізався п'яний депутат Львівської міської Ради. Дорожня пригода. Випадковість. Буває. Та мене не полишає думка про сигнали долі.

Рідні, друзі пригадують, що в останні дні життя Богдан Котик попри всі труднощі був сповнений сил, енергії. Увечері, після роботи, пішов на тенісний корт і почав грати на повну силу. Він не любив програвати. «Легка» смерть, яка залишила по собі тяжкий тягар вини перед пам'яттю Богдана Котика, забрала його у кращий світ за десять днів до проголошення незалежності України.

Оксана ТЕЛЕНЧІ,
власний кореспондент «Голосу України».

На фото: Богдан Котик на тенісному корті; таким його пам'ятають...

Отак і живемо

ГРОШІ ПІД НОГАМИ

Кажуть, що гроші лежать під ногами — треба лише дати собі роботу їх підняти. Так це чи ні! Мабуть, єдиної думки бути не може — на це запитання кожен знаходить свою відповідь. Але поміркуємо, що краще — галасувати про дорожнечу й жебрацьке життя чи «робити» собі гроші!

Та й що таке гроші! Для когось це 50 карбованців, а для когось — 50 тисяч. Кожному, як-то кажуть, своє. І не треба закидати про «спекуляцію» — це все від заздрощів. Сьогодні ж пропонуємо вашій увазі щось на зразок підручника, в якому можна прочитати про способи робити гроші. На всі смаки...

Микола, 12 років, школяр

«Як я «роблю» гроші? А дуже просто. Варю дома кукурудзу, а потім продаю її ось тут. За день маю 50—60 карбованців. При цьому все, що я повинен зробити, це наламати в городі (колгоспному?) початків, зварити і якомога швидше (доки ще теплі) продати. На все витрачаю години дві-три, та ще година йде на дорогу в Київ і додому.

Цим я вирішив зайнятися тому, що хочу купити мопед, а в батьків грошей немає. Знаєш, спочатку трохи соромно було, а тепер навіть шкодую, що через днів п'ять кукурудзи не стане й доведеться «зачиняти» торгівлю. Але, можливо, пізніше продаватиму яблука. Вони у нас в саду гниють, а в Києві п'ять-шість яблук — і карбованець.

Старші хлопці грошей за місце не вимагають. Що вони з мене малого візьмуть, не квітками чи кавунами ж торгую. Лише в перший день підійшла жінка і сказала, щоб продавав не по 70 копійок, а по карбованцю. Я погодився. Ось і весь тиск з боку конкурентів».

Андрій, 23 роки, студент КПІ

«Заробляю на поїздках. Буваю в Польщі та Югославії — остання подобається більше. Тут за одну подорож вдається «підняти» 400—500 доларів. У Польщі за тих же витрат мав би 200—300.

Після 1 квітня стало трохи сутужніше, не тільки через подорожчання вдома, а й тому, що в самій Югославії курс іноземних валют щодо їхньої «червеної» значно зріс. Тому купую там не валюту, як раніше, а радіоапаратуру, одяг та взуття. Потім продаю все це дома, а на виручені гроші купую долари й «товар» для наступного разу.

Чи не страшно їздити через те, що там стріляють? Ні. Ось повернувся тиждень тому й збираюся знову. Я зустрічав людей, котрі рік сидять в Югославії і нічого з ними не трапилося. Там створено цілий конвеєр. 8—10 хлопців на автомобілях діляться на три групи. Одні купують необхідний товар і перевозять його до Румунії. Інші цей товар доставляють в Югославію, а треті його продають. І так протягом року. У декого з них у паспортах неодноразово ставилися штампи з вимогою протягом 24 годин залишити країну, але це не проблема — легко виводиться. Ось тобі й бізнес.

Проте такі масштаби не для мене. Вистачає й того, що їжджу раз на місяць.

Не розумію тих, хто нас звинувачує. Ми, мовляв, вивозимо останнє з наших магазинів. Але, вивозячи одні товари, ми ж завозимо інші. Погляньте навкруги. Кожний третій, а то й другий киянин одягнений у те, що привезено з Польщі, Румунії, Югославії. Так, ми маємо великі гроші, але хто заважає їх мати іншим?

Два роки тому я жив на саму стипендію, з першої подорожі до Польщі привіз лише 50 доларів, а от сьогодні...»

Сергій Валентинович, 38 років, кооператор

«Свої гроші я «роблю» сам, до того ж законним шляхом, інколи мені в цьому допомагає та економічна ситуація, яка сьогодні склалася в країні. Нині саме такий час, коли потрібно лише трохи вміння та бажання, аби взяти гроші. Я поділяю точку зору одного московського економіста, який нещодавно влучно підмітив: сьогодні в країні період первинного нагромадження — гроші можна зробити швидко і без значних зусиль.

Ось вам мій особистий приклад. Рік тому, не маючи ані копійки, я відкрив кав'ярню. Запитаєте, як це мені вдалося? Досить просто. Я взяв кредит, до того ж не в банку (тому що це досить складно), а в однієї недержавної організації. Під гарантію повернення через шість місяців. До того ж ця організація тепер має 12 відсотків мого прибутку. Таке собі спільне підприємство. І всі задоволені — грошей вистачає».

Євген, 19 років, студент

«Не дуже вже й хочеться розповідати — адже те, чим займаюся, незаконно. Валютні операції. Хоча в будь-якій газеті сьогодні можна зустріти оголошення такого змісту: «Куплю за валюту автомобіль». Я не пам'ятаю випадків, коли б притягали до кримінальної відповідальності авторів подібних оголошень.

Раніше валютні операції були золотим дном. Колись наші банки давали за долар шість карбованців. І більшість іноземців міняли у таких, як я. Адже ми давали 12—15. Нині прямий обмін мене вже не задовольняє — ситуація змінилася, і чорний ринок випереджає банківський курс лише на три-п'ять карбованців. Це вже не те.

Тож сьогодні вигідніше продавати сувеніри, військову форму, годинники та інше іноземцям за валюту, ніж здійснювати прямий обмін карбованців на долари чи то франки. Проте вже не існує колишнього ажіотажу довкола радянської символіки, отже, не відмовляюся від того, щоб виміняти фірменні речі й їх продати.

Так і «роблю» свої гроші й нітрохи цього не соромлюся. Адже це дає можливість жити, як я того сам хочу».

Борис Леонідович, 45 років, інженер

«Живу на зарплату. Витрат у мене менше, аніж у більшості наших громадян, тому що маю земельну ділянку. Вона повністю забезпечує сім'ю необхідними овочами й фруктами. Дещо навіть продаю. Цього року, наприклад, продам трохи картоплі, бо зібрав досить великий урожай».

Олександр, 27 років, гравець

«Так, я гравець. Граю на автоматах, що стоять сьогодні в будь-якому готелі чи барі. Маю великі гроші, тому що рідко втрачаю свій шанс і в більшості випадків виграю у цього однорукого бандита. Помиляються ті, хто вважає, що такі, як я, авантюристи, програють гроші заради азарту. Ні. Ми граємо лише в тому разі, коли на 99 відсотків впевнені у своїй перемозі.

Тут усе досить просто, але хай це залишиться моєю таємницею. Єдине, що можу сказати: великий виграш потребує великих витрат і багато часу за ігровим автоматом».

Галина Петрівна, 63 роки, пенсіонерка

«Я вже свої гроші «зробила»... А тепер живу лише на пенсію. Добре, хоч діти допомагають, а то не знаю, чи вистачило б мені того, що маю, при нинішніх цінах. Хоча скільки мені, старій, потрібно на хліб і молоко?»

Юрій, 20 років, студент педагогічного інституту

«Ані за кордон не їжджу, ані в кооперативі не працюю. В основному доводиться розраховувати на стипендію та батьків, хоча інколи подаюся до тітки в Росію. Звідти привожу американські цигарки, які здаю в комерційний магазин. Маю достатній навар, але епізодичний. Якби хотів, то знайшов спосіб «зробити» гроші. Але мені поки вистачає тих, що маю, — батьки мої не скупі й дають, якщо прошу».

* * *

Ось так і живемо. Хто чим: закордоном, цигарками, кукурудзою — заробляємо собі на життя. Кожен — як уміє. І давайте не будемо нікого засуджувати, тому що такими їх зробило наше життя. Життя, яке примушує інколи порушувати закони й забувати про все, окрім грошей. Грошей, які можуть задовольнити наші потреби. А вони різні — у кого на 50 карбованців, а в кого — і на всі 50 тисяч.

Валерій ВАРЕНИЦЯ,
Київ. **журналіст.**

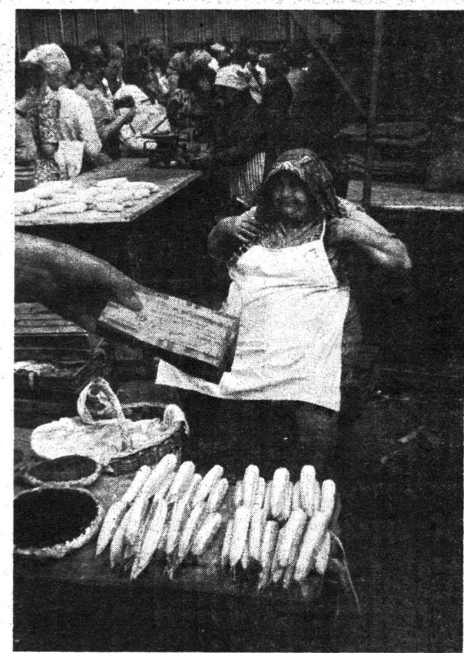

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

На шляху до ринку

У ПЕРШИХ ЗАВЖДИ ПЕРЕВАГА?..

Спочатку передісторія. Ідея створення зони вільного підприємництва на донецькій землі виникла не сьогодні й не вчора. Одним з перших, хто зробив спробу сформувати її офіційно з депутатської трибуни, був нинішній голова міської Ради народних депутатів О. Махмудов, який вважав (він переконаний у цьому й сьогодні), що створення ВЕЗ — один із дійових засобів, щоб урешті-решт вирватися з пазурів командно-адміністративної системи, розірвати її економічні павутиння-мережі і зняти таким чином невиправдані обмеження на вільну підприємницьку діяльність. Створення такої економічної зони в Донецьку дало б змогу концентровано вносити іноземний капітал, розвивати ринкові структури.

Новообрана міська Рада, її виконком вирішили створити відповідні умови для розвитку ВЕЗ. Міською Радою було організовано робочу групу, куди ввійшли провідні спеціалісти Донецька, вчені-економісти на чолі з доктором економічних наук професором Донецького державного університету, завідуючим лабораторією економіки міста С. Аптекарем. Згодом почин міськради, здавалося, підтримала й обласна Рада народних депутатів. Голосно заговорили про створення зони вільного економічного підприємництва в масштабах не тільки міста, а й області. Принципове «гаразд» на створення ВЕЗ на Донеччині пролунало з вуст Л. Кравчука та В. Фокіна. Але хоч усі необхідні робочі документи вже декілька місяців назад передано в обласну Раду, розглядати їх там поки що не поспішають. А час спливає з неймовірною швидкістю...

Отож, виходить, заглохла ініціатива Донецької міської Ради, зведено нанівець роботу групи по створенню вільної економічної зони? Ні. Долаючи всілякі об'єктивні і штучні перепони, ідея ВЕЗ, хоч і повільно, та все ж крокує до перших обріїв своєї реалізації.

Уже підготовлено документацію для організації фонду «Ініціатива», мета якого об'єднати зусилля й фінанси підприємств та організацій для матеріальної підтримки, реалізації ідеї створення ВЕЗ. Одночасно ведеться розробка першого бізнес-плану. Визначено і деякі підприємства для введення пільгового податкового режиму, але з єдиною вимогою: щоб прибуток ішов на розвиток зони.

Новий імпульс у роботі по створенню ВЕЗ, безумовно, дав міжнародний семінар, де обговорювалося питання функціонування вільних економічних зон, проведений цього року в Донецьку спеціалістами з Центру ООН по транснаціональних корпораціях. Експерти висловили свої пропозиції і з'ясувалося, що зовсім не обов'язково статус вільної економічної зони розповсюджувати на всю область чи місто, як задумувалося раніше. Такі зони можна утворювати відразу в декількох місцях, охоплювати малі території (навіть одне робоче місце!) окремих підприємств. І вже звідси розвиватися в єдину спільну економічну зону району, міста, області чи регіону.

Чи бути Донецьку містом вільного підприємництва? Побачимо. Більшість спеціалістів вважають: так. Експерти ООН, учені західних країн відзначають досить високий економічний потенціал міста, області, щоправда, підкреслюючи, що використовувати свої багатства, без сумніву треба, але не слід забувати при цьому про необхідність оперативного поєднання теорії з практикою. Як з'ясувалося, це добре усвідомлюють у Донецькій міській Раді, в ініціативній групі, що діє при ній. Тут продовжують активно працювати, не чекаючи прийняття відповідних законів щодо ВЕЗ парламентом республіки. Працюють, щоб не згасла ідея, не загубилась, все одно ж комусь треба буде розпочати. І в Донеччини є шанс зробити це першими в Україні. А в перших, як відомо, завжди є перевага.

ЮРІЙ ДОЦЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Донецьк.

СУБОТНІЙ ВИПУСК

Експрес-новини

За офіційним повідомленням Білого дому, в середу наступного тижня президент США Дж. Буш прийме Голову Верховної Ради України Л. Кравчука. Протягом своєї поїздки до Північної Америки Л. Кравчук має також виступити на сесії Генеральної Асамблеї ООН.

* * *

Міністр закордонних справ СРСР Б. Панкін взяв участь у конференції ООН з проблем Чорнобиля, яка проходить у Нью-Йорку. Він заявив про свої наміри закликати міжнародне співтовариство виявити солідарність і подати допомогу в ліквідації наслідків чорнобильської катастрофи.

* * *

Представник міністерства сільського господарства США заявив, що цієї зими в СРСР, можливо, виникнуть труднощі з продовольством. Найбільш уразливими регіонами в цьому відношенні він вважає північ Росії, Вірменію та східну частину Уралу.

* * *

Європейське Співтовариство відмовилося від своїх планів щодо відправки до Югославії військового контингенту для підтримання миру в країні.

* * *

Президент США Дж. Буш виключив можливість широкомасштабних військових дій з метою примусити Ірак додержувати умов про припинення вогню в районі Перської затоки.

* * *

Президент Сирії Х. Асад заявив, що він не бачить необхідності у близькосхідному мирному процесі, якщо Ізраїль одержить американські кредитні гарантії на 10 мільярдів доларів, які використовуватимуться для будівництва житла для іммігрантів на окупованих територіях.

Наш прес-клуб

ОЧИМА ЗАРУБІЖНИХ КОЛЕГ

В обстановці, коли за збереження Союзу виступають лише деякі політичні діячі та окремі республіки, важливо, щоб Росія, Україна та Казахстан у рамках «троїстого союзу» утворили систему колективної безпеки. Крім того, оскільки незалежні республіки не зможуть вижити одна без одної в економічному плані, то підписання угод на принципово нових засадах є життєвою необхідністю. У перспективі це має привести до утворення конфедеративного державного устрою. В іншому разі країні загрожує анархія та громадянська війна за югославським сценарієм.

Телекомпанія «Антенн-2» (Франція).

* * *

Невдала спроба державного перевороту в СРСР надасть впевненості силам, що відчувають потяг до фашизму. Їхні представники можуть демагогічно заявити: «Подивіться, на що спроможні більшовики. Треба знищити п'яту колону в країні». Подібні вимоги являють загрозу для демократії в ЧСФР.

«Праця» (ЧСФР).

Проголосивши незалежність, Україна ще ж має й розповісти світові про свою зовнішню політику — яким шляхом вона йтиме до інтеграції у світове економічне та громадське життя, яке її бачення майбутньої долі радянського ракетно-ядерного потенціалу, який дивіденд матимуть і Україна і світ у цілому від її незалежності? У поворотні моменти історії тієї чи тієї країни її політичну концепцію в ООН за звичаєм викладають «перші особи» — президент, прем'єр-міністр. Отож цілком логічно, що в розкладі роботи Генеральної Асамблеї 30 вересня передбачено виступ на пленарному засіданні Голови Верховної Ради України Л. Кравчука.

Сесія розглядає десь півтори сотні пунктів порядку денного протягом трьох осінніх місяців у семи головних комітетах, зрозуміло, обговорює їх не всі гамузом, тому й експерти не мають потреби весь час бути в Нью-Йорку, з'являються лише на «свої» питання. Проте на початок сесії приїздить значна частина делегацій, отож за традицією «перший дипломатичний десант» з СРСР, України і Білорусії прибуває до Нью-Йорка спецрейсом з Москви. Добова зупинка в Москві на враження не багата. В МЗС СРСР помітні зменшення персоналу і відсутність колишнього лоску, МЗС Росії, навпаки, перебралося з маленького будиночка на проспект Миру в апартаменти, що належали персоналу міжнародного відділу ЦК КПРС. Міністр Андрій Козирєв обжив просторий кабінет Янаєва, один із заступників міністра — кабінет Пономарьова-Фаліна. А поряд з відкритими кімнатами все ще трапляються опечатані двері робочих приміщень колишніх працівників ЦК.

У дипломатичних колах

ЗІЙДЕМОСЯ НА ТОЛОКУ!

Прилетіли до Нью-Йорка пізно ввечері з великим запізненням, а наступного ранку схоплююсь переляканої: чи не проспав синагогу? Бо там, якраз навпроти будиночка постійних представництв України, Білорусії та СРСР, на 67-й стріт, відзначалася 50-та річниця трагедії в Бабиному Яру. Виступили постійні представники при ООН Сполучених Штатів, Ізраїлю, мер Нью-Йорка, міністр закордонних справ України, представники єврейської громади, було зачитано послання віце-президента США.

Присутні тут постійні представники Польщі, Угорщини, Чехо-Словаччини. А провідна думка промовців є такою: ніколи не повинна повторитися трагедія геноциду, народи мають об'єднати свої зусилля в ім'я людяності, і останні події в Східній Європі та Радянському Союзі сприяють цьому. Американці щиро зізнаються у незвичності проведення спільних заходів, коли поряд стоять прапори США, СРСР, України, Ізраїлю, а нам ще й дивно чути їхні слова визнання і вдячності молодій незалежній Україні за кроки до відродження культури і гідності євреїв на Україні, побажання успіху в демократичних перетвореннях, до яких ми підступаємо. Авжеж, віриться, що ці побажання не лукаві. Пройшли ж бо українці і євреї спільно і через Биківню, і через Бабин Яр, і через Чорнобиль, тож мали б усвідомити спільність нашої історичної долі.

Чорнобиль ніби мав посварити нас зі світом, та сталося так, що навпаки — порідняв. 24 серпня я супроводжував Голову 45-ї сесії Генеральної Асамблеї Гвідо де Марко під час огляду ЧАЕС. А сьогодні, на сесії, окреслюючи найактуальніші завдання сучасності, він зазначив:

«Мій візит на Україну висуває на передній план ще одну глобальну проблему нашого часу, а саме погіршення стану навколишнього середовища. Спостерігаючи наслідки чорнобильської катастрофи, так само, як і раніше неприборкані пожежі на нафтових родовищах у Кувейті, я розмірковував про величезні завдання, що постають перед людством у зусиллях урятувати себе від згуби. Чорнобиль — це міжнародна катастрофа, і як така вона потребує міжнародного підходу до свого розв'язання.

Конференція по оголошенню внесків у фонд Чорнобиля, призначена на 20 вересня 1991 року, є нагадуванням водночас і про міжнародну солідарність, і про міжнародну причетність. Я певен, що виявиться чимало країн — членів ООН, які відчутно засвідчать свою «солідарність». Так, наш незалежний дім впорядковувати нам самим, але немало важать щире сусідське слово, готовність іноді зійтися на толоку. Оце і є ознаки нашої інтеграції у вселюдське буття, втрати наіндиченої заідеологізованої відокремленості. Авжеж, у приказки про те, що «увесь взвод іде не в ногу», мораль очевидна — змінити крок треба було прапорщику.

Віктор БАТЮК.
Нью-Йорк (телефаксом).

Інформ-шоу

ЯК ОДИН «СЕЛЯНИН» ДЕСЯТЬОХ ГЕНЕРАЛІВ ГОДУЄ

Найвищі військові чини Сирії на чолі з міністром оборони країни збагачуються шляхом видачі ліцензій на вирощування і збір врожаю опіуму в Лівані. З таким звинуваченням проти сирійських воєначальників виступили ізраїльські власті. Виявляється, вони дозволяють мешканцям долини Бекаа, територію якої контролює сирійська армія, виробляти опіум за умови, що кожний з них відраховуватиме тисячу доларів за щорічну ліцензію. Таким чином, видавши тисячу ліцензій, сирійський міністр оборони автоматично стає власником мільйонного річного прибутку. Це призводить до ситуації, в якій кожний сирійський офіцер палає бажанням отримати призначення до Лівану, щоб збирати «данину» з виробників наркотиків.

ХОЛЕРА — «ХВОРОБА ПОРТІВ»

Японські спеціалісти поки що нічого не можуть зробити з таємничим спалахом холери, що вразив околиці гігантського Токіо, який завжди вважався одним із найбільш «чистих» у медичному відношенні столиць світу.

По місту поширюються неймовірні чутки щодо причин епідемії, оскільки лікарі ніяк не можуть з'ясувати навіть її джерело. Подейкують, ніби її походження пов'язане з імпортними морепродуктами, які потрапляють до Японії, наприклад, з Південної Кореї. Це, звичайно, ставить під сумнів подальший розвиток японо-корейських торговельних відносин, хоча товарообмін триває.

БЕРЕЖИСЬ, ПОВІЄ

У Пекіні затверджено законопроект захисту неповнолітніх, рішучого запобігання проституції, заборони торгівлі жінками й дітьми. Закон проти проституції, зокрема, передбачає тюремне ув'язнення строком від п'яти до десяти років для сутенерів і господарів публічних будинків, а також примусове направлення повій та їх клієнтів на виправні роботи у спеціальні центри.

Еврика!

БЕРЕЖІТЬ ЧОЛОВІКІВ...

У результаті вивчення одного з найбільш не досліджених органів людини керівник лабораторії з досліджень мозку Пенсильванського університету Рубен Гур прийшов до висновку, що незвичайний дар природи, захований у черепній коробці сильної половини людства, «зношується» втричі швидше, ніж у прекрасної половини.

Для проведення досліджень були запрошені добровольці, з яких відібрали тільки абсолютно здорових. Вчені з лабораторії Р. Гура використовували найновіші методи досліджень. За висновками комп'ютера, у чоловіків внаслідок відмирання нервових клітин особливо швидко відбувається старіння мозку. Аналізи, зроблені під час досліджень, свідчать, що найбільше гинуть клітини тих відділів мозку, які відповідають за логічні операції, обчислення та планування. Причину різної швидкості старіння мозку у чоловіків та жінок встановити поки що не вдалося, але вчені думають, що основну роль у цьому відіграють гормони. Якщо це припущення підтвердиться, то буде можливість відняти методи, які гальмуватимуть старіння мозку. А поки що Р. Гур жартує і каже, що чоловіків треба раніше посилати на пенсію і дати їм нарешті відпочити, щоб вони хоч трошки подовжили своє життя.

Не до сміху

ПОДАЙТЕ — НЕ МИНАЙТЕ

Так майстри німецької карикатури з журналу «Штерн» відгукнулися на наполегливі прохання керівництва колишнього Союзу до канцлера ФРН Гельмута Коля надати безмежні кредити й фінансову допомогу.

Зі світу по факту

Під час недавнього перевороту до Міністерства закордонних справ Польщі звернулося 50 громадян СРСР з проханням залишитися у цій країні на постійне місце проживання. У той же час до канадського посольства у Варшаві звернулося 80 радянських громадян з проханням допомогти їм емігрувати до Канади. За версією польської преси, серед них було чимало тих, хто спішно виїхав з СРСР, побоюючись арешту.

* * *

Міністерство оборони США під грифом «надзвичайно секретно» розробляє документацію на вивчення можливостей створення атомних силових установок. Цей новий виток озброєнь, за словами спеціалістів з Пентагону, «не порушить світового стратегічного балансу».

* * *

У Гвінеї радянських лікарів вважають за спеціалістів світового рівня. На знак глибокої поваги до тих, хто протягом довгого часу там працював, діти у Конакрі (столиці Гвінеї) носять імена своїх рятівників.

Сторінку підготував Тарас ПЕТРІВ.

ЧИ ВАРТО ШУКАТИ РОЗБІЖНОСТІ?

У розважальних розділах газет є така популярна рубрика «знайдіть розбіжності у малюнках». Недавно одне гумористичне видання навіть пожартувало з цього приводу, запропонувавши знайти 1500 розбіжностей між... гастрономом та їхнім супермаркетом.

Втім, жарти жартами, а розбіжності ми шукати любимо. І не лише на малюнках. Нас хлібом не годуй, дай лише знайти розбіжність між собою і сусідом, демократом і консерватором, робітником та кооператором, «східняком» та «західняком».

У той час, як у таких буденних, людських речах, як кохання і вірність, батьки і діти, сім'я та самотність, всі ми до смішного схожі.

І навряд чи хтось візьметься стверджувати, що колгоспний шофер любить кохану жінку та власних дітей більше, ніж, приміром, біржовий гофмаклер, а галичанка переживає зраду чоловіка менше за жительку Луганщини.

Не стане, бо в цьому всі ми однакові.

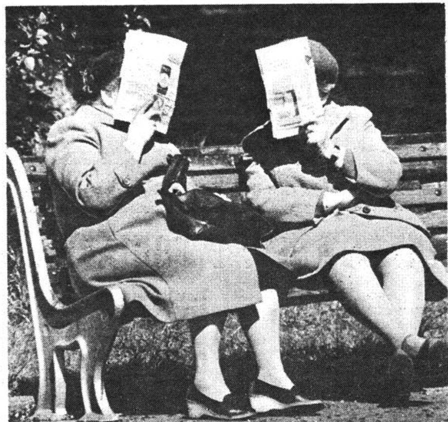
І нехай собі соціологи класифікують «населення» за достатком, родом занять, політичними поглядами та регіонами проживання — за це їм, як то кажуть, гроші платять.

Подивіться на ці знімки, зроблені в різних куточках України. Погляд об'єктива, часом ліричний, а подекуди й жартівливо-іронічний, вихопив з життя такі знайомі всім нам ситуації.

І чи не час нам уже грати в іншу гру — шукати між собою не розбіжності, а схожості й подібності. Знаходити не те, що розділяє, а те, що об'єднує. Хіба погано? Чим більше спільного знайдемо, тим легше всім нам житиметься.

Тимофій ПРОКОПЕНКО.

Фото Івана ТИТАРЕНКА, Валерія ІНЮТІНА, Миколи КОЗЛОВСЬКОГО, Вячеслава ПУШКАРЬОВА, Олександра КРЕМКА

Хочете — вірте, хочете — ні

Коли «швидка допомога» зупинилася біля хати, все тіло жінки затремтіло. Блискавкою прорізав пам'ять учорашній сон. Бачилося Євдокії, нібито вона в садку копає рівчак, а землю назад себе кидає. Коли це глядь — земля за плечима на гріб схожа. І свічка горить.

— Скажіть мені правдоньку, мій Михайлик умер?! Чую серцем, що нема вже його на білому світі! — простогнала жінка до водія «швидкої», який, ховаючи очі, вів її під руки до машини...

Одинадцять років тому відкрилася ця сторінка трагічної історії, написана загадковою смертю дітей родини Симчичів з селища Ланчина Надвірнянського району Івано-Франківської області.

У 1979 році повернувся до рідної хати в труні найстарший, дев'ятнадцятилітній син Юрко. У свідоцтві про смерть, надісланому з Ленінграда — місця проходження хлопцем військової служби, значилася причина кончини: раптовий серцевий приступ.

Не вірила мати прочитаному, цілуючи, обдивлялася дороге тіло, голосила: «Вбили, вбили мені дитину! За що, Боже? Не заспівають більше, Юрчику, твої скрипочки й цимбалки, не принесеш мені студеної водички з криниці!».

Після похорону повісила Євдокія на стіні траурний портрет сина, не відаючи, що через два роки біля нього з'явиться ще один.

— Дітей у мене ніби хтось краде, — оповідала жінка, схлипуючи. — Випровадила Марійку зрання корову пасти, а до вечора наряджала в домовину класти. Якби слабувала донечка або на щось скаржилася, не такий жаль би мала. А то здоровою росла, міцною. Тої днини співала з дівчатами, сміялася, побігла корову завертати і впала. Подруги думали, що жартує.

Привезли її в лікарню ще живою, але було пізно. Лікарі встановили причину смерті: розрив судини вилочкової залози.

— Збиралася моя Марійка в дев'ятий клас (в листопаді мало виповнитися їй 15 років), форму купила, зошити, книжки придбала. А повела її стежинка на цвинтар до брата Юрчика.

П'ятнадцятилітній Василько помер через сім років у Євдокії на очах. Жінка поралася по господарству, коли син востаннє зайшов до хати. Впав хлопець долілиць на постіль з перинами (так він любив відпочивати після гри у футбол або після якоїсь роботи). Звуки, схожі на клекіт, сприйняла за мугикання пісні. Коли це раптом — невидима сила кинула тілом дитини в протилежний бік. Євдокія заклякла на місці. Син лежав посеред хати з широко розкритими очима, а в них — смерть.

Як серце жінки не розірвалося в ту мить, звідки взялися сили все пережити? Не шукала вона більше у медиків пояснень своєму нещастю, лише затаїла панічний страх перед фатальним 15-літтям.

Коли ж через два роки, 17 червня, наймолодшому Михайлику виповнилося п'ятнадцять, Євдокія з полегшенням зітхнула. Дивилася на сина і раділа: «Файний парубок буде, здоровий. як дуб, нарешті дочекалася допомоги».

Ніби наврочила сину.

Коли їхала жінка в «швидкій», віщий сон про могилу з свічкою затьмарював свідомість. Тихий стогін рвався з її випитих жалем і муками грудей.

Передчуття справдилося. Вже бездиханне тіло Михайлика чекало в лікарні теплих материнських сліз. Не вберегла сина. Зрання, чуючи недобре, не пустила в ліс по малину, а він, випасаючи корову, впав, як і покійна Марійка, аби вже ніколи не звестися просто неба.

Книжниця з Оршан, що під Чернівцями, глянувши на Євдокію, заговорила: «Жіночко, все твоє життя в сльозах. Іди геть з того місця, де живеш, бо ваша хата стоїть на вінзлі, на дорозі перелетня. Він лютує, бо ви перешкоджаєте йому. В чому є іди з хати, нічого з того місця не руш!».

Приголомшеною поверталася Євдокія додому. Іншими очима дивилася тепер на свою біду. Згадалося їй дитинство, яке прошуміло на цьому ж місці в старій маминій хаті. Сплила в пам'яті несподівана смерть батька: сів чоловік на лавку і не підвівся. Нагло вмерла і сестра Євдокії по дорозі до сусідки. «Чого ж ніколи на гадку не спало, що геть треба йти звідси? Чи ж не було куди, Господи, світ ади який широкий?!» — терзала себе Євдокія. — Виділа-м, що біди йдуть за мнов назирці. То ногу вломила, то руку, господарка не велася. Чоловік на одні похорони робив. А скільки разів діти казали, що ходить щось по хаті, а я не вірила. Одного вечора небожата аж під ковдру від страху сховалися, бо вчули кроки в кімнаті коло порога, а відтак двері гримнули так, що аж вікна задзеленіли, і сусідський пес загавкав. А вихори, що вічно крутилися на подвір'ї, як смерчі, видила змалечку і байдуже. А синці на шиї померлих дітей звідки взялися?!».

Нитка за ниткою снувалися гадки в голові жінки. Здавалося, що не в Ланчин повертається вона, а переглядає книгу свого життя. І з кожної сторінки дивляться на неї чисті очі покійних дітей.

Покинули Симчичі хату, прокляте місце біди та сліз, знайшли притулок у Дмитра Васильовича Данилюка.

Жодна людина в селі не залишилася байдужою до горя родини. Допомагають їм люди: зібрали гроші на нову хату, організації підсобили будівельними матеріалами. Недарма кажуть: громада — великий чоловік.

— Відколи живемо на новому місці, — зізнається Євдокія Дмитрівна, — ніби світ прояснився. Від літа хату нову поставили, дякуючи односельцям. Ніхто нам ні в чому не відмовив. Жура є, бо сили біда випила. Не маю вже здоров'я тепер йти на роботу, а замолоду дітей шестеро ростила, вдома клопотів ставало. Лишилися Ганнуся й Галинка, маю четверо внуків. Жити мушу, а якими силами жити, за що в наш тяжкий час?! Хоч би пенсію мені якусь дали як багатодітній матері. Чим же я винувата, що діток моїх забрала смерть чи той перелетень, не при хаті най буде сказано...

Жінка знову заплакала, перехрестилася:

— Колись старі люди все знали: де хату ставити, в який час. А ми що знаємо? От живемо, як сліпі...

Що можна було заперечити Євдокії Дмитрівні? Вона говорила правду. Перестали ми розуміти землю, природу, не прислухаємося до їхньої мови. Самовпевнено відкинули і забули численні прикмети (узагальнений багатовіковий досвід поколінь), вважаючи їх безглуздими забобонами. Адже знали наші предки, що існують на землі місця вічних нещасть, називали їх нечистими, обходили, хрестячись, десятою дорогою. Очевидно, саме на такому місці багато років стояла хата Симчичів. Тепер її знесли, зрівняли з землею. Лише одинока криниця залишилася там, як живий свідок страшної трагедії великої родини.

Світлана ВАСИЛЬКІВСЬКА,
журналіст.
Івано-Франківська область.

Від редакції: вивчаючи аномальні явища, вчені встановили цікаву закономірність: циклони і антициклони виникають найчастіше на одних і тих же ділянках земної кори. Повітряні вихори ніби цвяхами прибиті до одних і тих же районів. А такі зони ніби як магнітом притягують різні біди. Отже, не випадково Євдокія Дмитрівна Симчич часто спостерігала біля хати пилові смерчі. Вони були своєрідним сигналом небезпеки.

Встановлено також, що в зонах ризику (Бермуди, «Море Диявола» біля Японії) життя перебуває не тільки в пригніченому стані, а й обривається, нове ж там часто просто не зароджується.

На сімейну раду

КРАЩЕ Б МЕНЕ НЕ ЛЮБИЛИ...

У мене хороша сім'я: люблячий чоловік, слухняні діти. Подруги по-доброму заздрять — як тобі пощастило. Я ж не відчуваю великого щастя — моя мама, яку я просто обожнюю, терпіти не може зятя. Я розриваюся між двома рідними мені людьми, намагаюсь якось примирити їх одне з одним. Куди там! Ще гірше виходить. «Що ти перед ним витанцьовуєш!» — гнівається мама. «Чого ти перед нею принижуєшся!» — обурюється чоловік. І, головне, обоє мене дуже люблять. У дитинстві я багато хворіла, мама буквально витягла мене з того світу. Тепер чоловік «носиться» зі мною, не дає взятися й за холодну воду. Але як зійдуться обоє на «прю» за мене — хочеться кинутися у ту холодну воду головою вниз. Краще б мене так не любили, ніж мучили тією любов'ю.

Образити маму я не можу. Лиш попрошу, щоб вона не втручалася в мою сім'ю, — сльози. А вона ж така тепер хвора — перенесла інфаркт, вболіваючи за мої перші пологи. Розлучитися з чоловіком також вище від моїх сил, це все одно, що саму себе класти в могилу. Хоч щодо могили, то інколи це здається непоганою ідеєю. Може, хоч на моєму похороні примиряться в спільному плачі за мною. Шкода тільки, що до них змушені будуть приєднатися і мої діти.

Оля З.

Вінниця.

ЕХ, БУЛА Б Я БАБОЮ...

Хотіла б я бути звичайнісінькою бабою, без усяких інтелігентських комплексів. Тоді було б усе просто: суперниці дала б чітку «характеристику», попередньо випробувавши на міцність її волосся. Чоловікові, який необачно заблукав у гречці, врізала б по... Але, вибачте, навіть не можу уточнити по чому: виховання не дозволяє. Тому й так важко мені тепер — «інтелігентно» носити в собі свій біль.

Чоловік заперечив факт зради, але я достеменно знаю, що він «мав місце». Тільки провадити слідство не буду — це принизливо. Тим більше, не вдамся до «очних ставок.» Але ж, Боже, він мене таки зрадив. Я знаю, що це було в нього хвилинною слабкістю. Але знаю й себе. Це стане моєю посмертною мукою. Тому тепер пакую валізи. Свої. Чоловіка виставляють тільки скандальні особи. А я... Гей, куди подітися вихованій в аристократичному дусі жінці? Обставини в нашій країні сприяють швидше плебейкам.

Наталя Н.

Львів.

Від редакції: подібні листи почали надходити на адресу «Нашої родини» дедалі частіше. Вони не вимагають від нас відповіді чи конкретного реагування. Так, швидше листи-сповіді, писані в особливо важкі хвилини. Але як промовчати, читаючи ці розпачливі рядки. Допоможіть нам, шановні читачі, відповідати на ці листи.

Запитання на «засипку»

«ПРОШУ ВІЗУ В ПОЛТАВУ...»

Хто сказав, що наші гроші дерев'яні? Як на мене, то вони більше нагадують... вибачте, туалетний папір. Що за них нині купиш? А тут ще поділили торгівлю за принципом прописки: у Львові продають «своїм», у Хмельницькому — «своїм». Оце досягнення! Може, ще відкриємо обласні посольства і будемо їздити, скажімо, з Донецька в Полтаву за візами, а купони «дон.» обмінювати на «полт.» у спеціальному банку?

Є в мене і ще кілька запитань. Чому в молочних відділах донецьких гастрономів на тих, хто хоче здати скляну тару, дивляться як на кримінальних злочинців? А якщо й дозволяють «злочин», то вимагають тільки парне число пляшок. Тут що, поголовні проблеми з арифметикою?

Розумію, що у нас існує «традиція» — платити за розлучення, а не за збереження сім'ї. Але ж це не привід для того, щоб споювати жінок. Кому прийшла в голову «чудова ідея» — видавати талони на дві пляшки горілки на місяць слабкій статі? Щоб зробити її сильною? Скажете, жінка може й не пити. Ну то й що. Тоді нап'ється чоловік, адже є дві пляшки зайвих. І знову сварки в сім'ї, знову страждають діти. Ось вам і «чудова ідея»! А свідомість людей настільки низька, що вимагають завозити в магазини не продукти харчування, не одяг чи взуття, а саме горілку. Скільки можна знущатися з народу?

М. ІВАНОВИЧ,
свідомий громадянин.
Донецьк.

Між нами, медиками

НЕ КОШТІВ БРАКУЄ, А СОВІСТІ

Знаєте, коли у нас буде медицина? Коли зникне таке поняття, як периферія. Право на лікування (як і на все інше) на рівні найсучасніших досягнень мусить мати кожний хворий, а кожний лікар повинен мати можливість працювати на тому ж рівні — без поправки на те, де той і другий мешкають. Поки ж таких прав та можливостей вони не мають. І не тільки тому, що бракує коштів на ті чи інші медикаменти, а й тому, що в медичному середовищі є люди, які гальмують розвиток думки, якщо та думка не є продуктом їхнього мозку. Переконався у цьому на досвіді співпраці з Київським науково-дослідним інститутом урології.

Щорічно нам, практичним лікарям периферії, доводять план впровадження нового. Придивитись — це в основному фрагменти дисертацій, що готуються в інституті. Розробок лікарської «черні» даремно й шукати. Крізь кордони прориваються хіба що ті, хто взяв у співавтори працівників НДІ. А хто не хоче йти на компроміс, поневіряються зі своїми ідеями. От і ми маємо великий клопіт з методиками лікування везико-вагінальних свищів (ВВС).

Захворювання це важке. Виникає внаслідок невдалих акушерсько - гінекологічних операцій. Лікується радикальними методами, але результати незадовільні: у 14—40 відсотках випадків настають рецидиви. Жінок же, які страждають ожирінням, і взагалі не беруться оперувати. Нам вдалося розробити кілька методик лікування ВВС. Це дає можливість оздоровлювати хворих з Рівненщини. Але вони є і в інших регіонах. Ми не проти, щоб їх приймати, повідомили про це Інститут урології, та у відповідь почули, що оперувати хворих з інших областей «нескромно». Тоді запропонували виступити на засіданнях обласних товариств акушерів-гінекологів та урологів. Відповідь: це «неправомочно».

З приводу однієї хворої з Одеси я листувався і з обласним урологом, і з інститутом — її так і не направили до Рівного. Але ж і в інститут не запросили! Виходить за тією приказкою: сам не гам і другому не дам. Де ж милосердя? Де ж совість?

У минулому році, перебуваючи в Болгарії, прочитав доповідь в урологічній клініці Пловдивського мединституту — там зацікавилися нашим досвідом. Вітчизняним же моїм колегам байдуже. Тільки про свої дисертації і думають.

Що пропоную? Організувати урогінекологічні прийоми на базі урологічних кабінетів обласних лікарень і оповістити населення про те, де саме приймають хворих на ВВС: таким чином можна хоча б узяти на облік тих, хто потребує допомоги, адже на сьогодні статистики хворих згадуваного профілю немає. Далі — назвати адреси (в тому числі й нашу) досвіду лікування ВВС. Далі — поширювати набутий досвід в інтересах людей.

Це — щодо конкретного факту з практики. А в цілому — доки ж столиця гальмуватиме ініціативу периферії? Доки буде дивитися на хворих крізь призму своїх амбіцій?

Михайло МОРОЗ, лікар-уролог обласної лікарні, автор 46 винаходів та 80 раціоналізаторських пропозицій.
Рівне.

Повертаючись до надрукованого

«ВИНО: ЛІКИ ЧИ ОТРУТА?»

НА СТОРІНКАХ «Голосу України» (29. 06. 91 р.) була опублікована стаття провідного вченого в галузі виноробства, професора Германа Валуйка. У тій частині, де автор аналізує хімічний склад кращих вин, не сперечатимусь. А ось щодо впливу вина на людський організм — не погоджусь.

Г. Валуйко рекомендує питущому визначити свою норму: мовляв, якщо її дотримуватися, то все буде добре. Але, як свідчить дійсність, норму кожен розуміє по-своєму. До того ж чим частіше вживає алкогольні напої, тим більша доза здається йому нормальною. Автор статті рекомендує здоровій дорослій людині 400—600 грамів вина на день, але ж встановлено, що перші ознаки сп'яніння у здорової людини з'являються при надходженні у кров 5 грамів спирту. 40 грамів чистого алкоголю міститься у 100 грамах горілки, 200 грамах мадери, 250 грамах кагору, 400 грамах сухого виноградного вина, 1150 грамах пива. Вживання алкоголю при перевтомі, сильному хвилюванні, натщесерце посилює його шкідливу дію, що супроводжується грубим порушенням свідомості і поведінки, порушенням нормальної дії травного тракту.

Викладаючи відомості про лікувальні властивості вин, професор наводить як приклад зцілителів древності, які ці властивості використовували. Але з часів Галена і Гіппократа відбулися значні зміни в екології, які спричинили ослаблення імунної сили людського організму. Мало того, що алкоголь руйнує нас тепер швидше, ніж раніше, він разом з водою і харчовими продуктами ще й отруює. Хіба не відомо авторові статті, скільки хімічних речовин використовується в процесі вирощування винограду і виготовлення з нього вина? Перелік складає більше 60 назв! Це стимулятори росту винограду, інсектициди, фунгіциди, гербіциди, речовини, що вносяться у вино для освітлення, стабілізації. Крім того, використовується багато синтетичних фільтруючих, миючих, дезинфікуючих речовин, кожна з яких може залишити свій слід у вині, створюючи комплекс небажаних домішок.

Але це — загальні зауваження. Тепер — конкретно про рекомендації поважаного професора відносно використання будь-якого вина як лікувального засобу при авітамінозах, кишкових інфекціях, туберкульозі тощо. Навіть важко собі уявити, скільки треба випити вина, щоб досягти бактерицидної (згубної) дії в організмі (у крові, кишечнику) для дуже стійких збудників туберкульозу, черевного тифу чи інших. Незаперечний і той факт, що частота захворювань у алкоголіків вища, ніж у непитущих. Наприклад, частота збігу туберкульозу і алкоголізму, за даними вітчизняних і зарубіжних спеціалістів, коливається від 47 до 69 відсотків. Не лікує алкоголь і авітамінози, оскільки у тих, що його вживають, навпаки, помітне порушення вітамінного обміну, токсичне ураження печінки, зниження імунітету, адже вітаміни, які є в організмі, витрачаються на знешкодження алкоголю у печінці — центральній лабораторії організму.

Подаючи хімічний склад вин, Г. Валуйко не відзначив, скільки корисних речовин винограду та інших фруктів і ягід йде у відходи, залишаються невикористаними (вітаміни, мінеральні речовини, антоціани, корисні харчові волокна, пектини та інші). Однак із скороченням виробництва вин не відбулося збагачення раціону людини (в першу чергу дітей і хворих) свіжими фруктами і ягодами, а також виробами з них — соками, пюре, джемами та іншими.

Так, вино — це не отрута, оскільки, випивши його, людина не вмирає відразу. Але і не ліки, бо часте вживання його призводить до алкоголізму, а також до різних негативних наслідків для питущого, членів його родини і суспільства.

Чи потрібне виготовлення вин? Потрібне, але без широкої реклами, яка б визнавала вино як панацею від усіх хвороб душі і тіла.

Хочеться, щоб «Голос України» частіше друкував антиалкогольні матеріали, враховуючи зростання дитячого і жіночого алкоголізму.

Надія САЛІЙ, старший науковий співробітник лабораторії НДІ гігієни харчування Міністерства охорони здоров'я УРСР, кандидат медичних наук.

Всім, всім, всім

А ви зробили внесок?

Кому не знайоме гасло недавніх років «Все найкраще — дітям»? Гучне було гасло. Та існувало окремо, а діти — окремо. В результаті не маємо в що одягти, чим нагодувати наших малюків. У небезпеці здоров'я дітей. Тож годі балакати — треба переходити до конкретних справ. Щодо Спілки наукових та інженерних об'єднань України, то вона взяла під опіку Київську дитячу спеціалізовану клінічну лікарню № 14. Підвищення цін на продукти харчування, на медикаменти поставило лікувальний заклад у складне становище. У квітні ми виділили лікарні 5 тисяч карбованців, у вересні — ще 15 тисяч.

Може, воно нескромно писати про себе. Та робимо це з єдиною метою — закликати до справи всіх, хто має можливість посприяти поліпшенню медичного обслуговування дітей України.

Василь КРИВУЛЬКО, віце-президент Спілки наукових та інженерних об'єднань України.

ВІД РЕДАКЦІЇ. Чи не цікаво вам дізнатись, як розпорядилися перерахованими грішми у лікарні? Тож ми і спитали про те у головного лікаря Тетяни Петрівни Новікової.

— По-перше, хочу подякувати нашим спонсорам, — сказала вона. — Ми перебуваємо в дуже скрутному становищі. Якщо раніше пелюшка коштувала 80 копійок, то тепер — 4 карбованці. Що вже казати про апаратуру. На перераховані Спілкою гроші придбано апарати для дослідження крові, препарати для гематологічних хворих. Таким чином кошти пішли переважно на потреби гематологічного відділення, серед пацієнтів якого — діти, які постраждали від чорнобильської катастрофи. Але ж свої потреби і в інших відділень. Тож ми будемо вдячні всім, у кого виникне бажання хоч трошки нам допомогти.

Фото **Олександра ШУСТА.**

А ви і не знали

ПРИЙМІТЬ ЗАМІСТЬ СНОТВОРНОГО

Запахи, особливо запахи таких речовин, які за своєю структурою наближаються до молекул статевих гормонів (стероїдів), відіграють значно важливішу роль у житті і поведінці людини, ніж думали до цих пір. До такого висновку прийшла група англійських фізіологів із Уорикського університету.

Немовлята починають відрізняти звук материнського голосу від голосів інших жінок на третій день після народження, пізнають обличчя матері ще через декілька днів, а запах — практично відразу після народження.

Експериментатори збризкали деякі крісла у театральному залі стероїдною речовиною (5-альфа-андростерном) з ледве відчутним запахом. Ця речовина схожа до чоловічого статевого гормону андростерону. Після початку вистави, квитки на яку не були пронумеровані, виявилося, що, по-перше, серед збризканих крісел жодне не залишилося не зайнятим, і, по-друге, на «ароматизовані» сидіння сіли в основному жінки. Відомо, що нюх жінки в тисячу разів чутливіший до таких речовин, ніж нюх чоловіка.

Цікаво, що речовини типу стероїдів є у багатьох рослинах, які цінуються за аромат, наприклад, у сандаловому дереві.

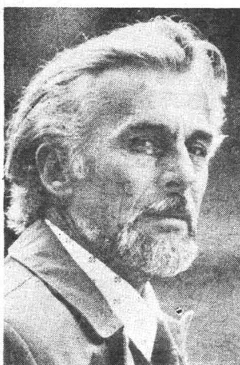
У людському поті знайдено 12 стероїдних речовин. Цікаво, що їх немає у поті з самого початку, а виникають вони в результаті дії бактерій, що розвиваються у ньому. Це відкриття лягло в основу дезодорантів: звичайно вони мають, крім парфюмерних запахів, що перебиває запах поту, якунебудь дезинфікуючу речовину, яка перешкоджає розповсюдженню бактерій.

У поті дослідники із Уорика знайшли ще одну речовину, названу «осмон-1», яка діє заспокійливо. Припускають, що «осмон-1» зможе замінити дуже популярні нині транквілізатори, на відміну від деяких він не збирається в організмі, не викликає звикання чи побічних ефектів.

Ефективність «осмону-1» перевіряли на сотнях добровольців. Усім цим людям, що скаржилися на нестійкий настрій, безпричинні страхи і хвилювання (багато які з них приймали звичайні транквілізатори і розчарувалися в них), давали чотири рази на день нюхати губку, змочену досліджуваною сполукою. Через два місяці майже у всіх помічено поліпшення настрою, відмову від транквілізаторів, поліпшення сну.

З осені минулого року одна з англійських фармацевтичних фірм почала випускати заспокійливий засіб «релакс», заснований на «осмоні-1». Тим часом дослідники з Уорикського університету намагаються створити пахучі ліки, які допоможуть зменшити апетит у тих, кому необхідно схуднути, а також засіб для бажаючих кинути палити.

(За матеріалами зарубіжної преси).

ДУХ ГРИШКИ РАСП

Полемічні нотатки

ЖИВЕМО в добі, коли політики або нічого не знають і не можуть передбачити майбутнє, або суть безсилі коригувати хід історії; коли закони випливають із несправедливих засад, а якщо і правовими народжуються, то не є чинні; коли церква, виборсавшись із приниження й негації, виконує не стільки духовну, скільки політичну функцію — тож на допомогу людям, які зайшли в безвихідь, а радше впали в зневіру, приходять, немов у середньовіччі, ворожбити, відьми й мольфари і змодернізовані різновиди окультних сил — екстрасенси, контактери, інопланетяни...

томністю з'їздає, немов шашіль, усе, що має зв'язок з культурою, вона ж розтлінює саму імперію. І, боронь Боже, кликати її собі в помічники: після распутінщини залишається тотальна духовна руїна.

Отож, будьмо уважні: Союзний договір ще не підписано, а духом Распутіна вже повіяло над нашим світом.

Вперше ми зачули його в сесійному залі Верховної Ради України, коли парламент проголосував проти обрання Головою Верховної Ради відомого вченого і політика І. Юхновського, замінивши його функціонером партапарату В. Івашком, який, зрештою, швидко зрозумів, що за своєї некомпетентності не дасть ради в роздертому на ворогуючі фракції парламенті і втік до Москви під крило КПРС, якій завжди були потрібні посередності: ще ж В. Ленін депортував з країни видатних філософів, між ними Бердяєва і Мельгунова, залишивши для розробки марксо-ленінської філософії теоретиків типу Сталіна.

Вдруге распутінщина розправилася з непересічним економістом В. Черняком, порекомендувавши на Голову українського уряду вихованця Щербицького В. Масола, що мало не призвело до кровопролиття на Україні в жовтні минулого року.

Згадаймо ж при цій нагоді, як справжній Гришка Распутін призначав міністрами замість визнаних світом політиків розпусника Хвостова, картяра й хабарника Добровольського, сифілітика Протопопова! Ні, ні, я не вдаюся в аналогії — стверджую тільки, що распутінщина будь-якого рангу відкидає передусім компетентність і політичну порядність.

А ще ми мали нагоду вздріти Распутіна — стоголового й багаторукого, — який гомерично реготав і плескав у долоні, коли тодішній прем'єр-міністр Англії М. Тетчер у сесійному залі Верховної Ради України ображала український народ: у цивілізованій країні за таке прем'єр-міністра депортували б — що ж, у цивілізованих країнах немає й распутінщини.

Хтось міг би подумати: влаштував цю ганебну овацію російський шовініст. Ан нєт! Цей самий стоголовий і багаторукий Распутін не підвівся з крісла, коли до залу нашої Верховної Ради увійшов найвищий гість Росії — Борис Єльцин. При тому распутінці квапно виключили телебачення, щоб український народ якнайменше був поінформований про появу в Росії культурного державного діяча і демократа.

Вершиною распутінської безкультурності стали вибори до українського Кабінету міністрів на початку червня цього року.

Народний депутат від Криму В. Рева в дискусії з приводу формування Кабінету міністрів сказав мені, знизавши плечима: «Політика!»

Ні, не політика, шановний колего, а упередженість комуністичної більшості в парламенті. Адже Народна Рада як структура, яка має свої чіткі політичні засади, голосувала за міністрів-комуністів, коли вважала, що той чи інший претендент від КПУ наділений компетентністю. Чи можна допустити, приміром, щоб хтось із членів Народної Ради був особливо захоплений професійним працівником КДБ Є. Марчуком? Все ж він був обраний на посаду державного міністра з питань безпеки конституційною більшістю. Не могло такого статися без голосів членів Народної Ради! Вони поцінували його компетентність.

Чим же тоді, як не настановами Распутіна, керувалася парламентська більшість, коли двічі забалотувала на посади державних міністрів видатних українських учених П. Таланчука та М. Жулинського?

Можна якось розуміти більшість, коли вона голосує проти І. Юхновського — голови Народної Ради — або проти Л. Лук'яненка — голови УРП. Але цей «виграш більшості» — незаперечне свідчення її боротьби проти мозку, мудрості республіки.

Що це — українофобія? Можливо... Та насамперед це чистої води распутінщина, яка поставила на карту існування імперії без культури, оголосивши тим самим вирок самій імперії, бо ж рубає сук, на якому сидить.

Та не слід радіти з цього приводу. Під руїнами новітньої імперії може загинути й українська культура. Тому треба в пору знешкодити Распутіна, покладаючись не на консолідацію з більшістю, до чого закликає організатор комуністів С. Гуренко, а з українським народом.

...В українському парламенті скоро почнеться четверта сесія. А Закон про культуру так і не розглядався, хоч планувався ще на першій сесії. І я знаю: распутінщина відсуватиме його доти, доки стане в неї сил, бо тоталітарній системі загрожує передусім розум і творчість. Отож, український парламент працює і досі **без культури.**

І взагалі, сьогодні чомусь мало хто помічає або не хоче помічати, що під загрозою виродження, втрати основних елементів опинилася передусім національна культура.

Звичайно, треба наповнити продукцією полиці крамниць за допомогою впровадження ринкових відносин, примусити землю родити через відновлення приватної власності, зберегти національний продукт у республіці впровадженням українського грошового знаку й митної служби — ці питання так

Про це знають усі, про це пишуть. А до мене у хвилини, коли діймає розпач з приводу занепаду національної культури, моралі й мови, з приводу спалахів в Українському парламенті, приходить думка, що серед нас з'явився новітній Гришка Распутін...

Ця візія національного нігілізму й безкультур'я в образі «святого старця» могла б і не бути надто тривожною, адже відомо, що распутіни з'являються на поверхні політичного життя під час краху імперій, і їх убивають першими.

Та справа в тому, що на Распутіна завжди знаходиться свій Юсупов, а распутінщину здолати набагато тяжче. Хіба ж не вона, устократ помножена, спливла над котлованом більшовицької країни як заперечення творчого людського розуму в іпостасях посередностей і парвеню типу Сталіна, Єжова, Берії і прісних, котрі в першу чергу постинали мудрі голови і, немов упирі, взялися висмоктувати кров національних культур?

Тож, хто може бути нині впевнений, що в оновленій горбачовській державі, яку Президент так квапно прагне склепати Союзним договором, після відставки або закінчення президентських повноважень, не стануть біля державного керма посередності й парвеню типу Алксніса чи Жириновського, котрі вже встигли цинічно заявити, що своєю ідеологією вони вибрали распутінщину — заперечення політичних і культурних прав народів у «единой и неделимой» і визнання суверенітету тільки за однією — «месіанською» — нацією.

Не сміємо допустити до народження ще однієї, хай і модернізованої, тюрми народів, бо в ній неодмінно правитиме модернізований Гришка.

Распутін приходить як іманент імперії ніким не кликаний. Від нього сахається народ, його бояться навіть власть імущі, бо він усуває зі своєї дороги всіх, хто хоч трохи намагається мислити, распутінщина проникає в найглибші шпари прогнилої системи і з термітною нев-

ІЗ ДОСЬЄ «ГОЛОСУ УКРАЇНИ»:

Роман ІВАНИЧУК. Письменник. Народний депутат України.

Народився в селі Трач Коломийського району на Прикарпатті. Автор багатьох історичних романів. «Мальви», «Журавлиний крик», «Четвертий вимір», «Манускрипт з вулиці Руської» та інші добре знані українському читачеві, перекладені на багато мов світу.

Лауреат Державної премії України імені Тараса Шевченка.

Голова Львівського Товариства української мови «Просвіта».

Голова підкомісії з питань мови і мистецтва Постійної комісії з питань культури і духовного відродження.

РЕТРОСПЕКТИВА:

Свої роздуми для публікації в «Голосі України» Роман Іванович запропонував ще на початку серпня. З проханням, щоб вони побачили світ напередодні відкриття IV сесії Верховної Ради України. Але потім вибухнули серпневі події, які докорінно змінили розстановку сил на політичній арені. І письменник завагався, чи актуальною буде ця публікація нині.

На думку ж редакції, роздуми Романа Іваничука не втратили своєї актуальності. Більше того — уважний читач, проаналізувавши їх, зможе побачити перестрогу, передбачення трагічних днів, які ми пережили 19 — 21 серпня. Отже, і у своїй вітчизні не без пророків. А роздуми письменника зачіпають такий глибокий пласт національної культури, така звучить у них велика тривога за її майбутнє, за долю народу, що вони ще довго, як одвічне гамлетівське питання, не даватимуть нам спокою.

...РИШКИ РАСПУТІНА?

Полемічні нотатки

...є, немов ша- ...має зв'язок з ...на ж розтлі- ...рію. І, боронь ...її собі в по- ...распутінщини ...тальна духов-

...о уважні: Со- ...ще не підпи- ...Распутіна вже ...шим світом. ...зачули його в ... Верховної ...коли парла- ...сував проти ... Верховної ...вченого і по- ...новського, за- ...функціонером ...В. Івашком, ...швидко зро-

...своєї некомпе- ...дасть ради в ...на ворогуючі ...ламенті і втік ...крило КПРС, ...були потрібні ...ще ж В. Ленін ...країни видат- ...ів, між ними ...Мельгунова, за- ...розробки марк- ...філософії тео- ...Сталіна.

...путінщина роз- ...непересічним ...В. Черняком, по- ...ши на Голову ...уряду вихован- ...ого В. Масола, ...призвело до ...на Україні в ...ого року.

...к при цій наго- ...вній Гришка Распутін призначав міністрами замість визнаних світом політиків розпусника Хвостова, картяра й хабарника Добровольського, сифілітика Протопопова! Ні, ні, я не вдаюся в аналогії — стверджую тільки, що распутінщина будь-якого рангу відкидає передусім компетентність і політичну порядність.

А ще ми мали нагоду вздріти Распутіна — стоголового й багаторукого, — який гомерично реготав і плескав у долоні, коли тодішній прем'єр-міністр Англії М. Тетчер у сесійному залі Верховної Ради України ображала український народ: у цивілізованій країні за таке прем'єр-міністра депортували б — що ж, у цивілізованих країнах немає й распутінщини.

Хтось міг би подумати: влаштував цю ганебну овацію російський шовініст. Ан нет! Цей самий стоголовий і багаторукий Распутін не підвівся з крісла, коли до залу нашої Верховної Ради увійшов гість Росії — Борис Єльцин. При тому распутінці кваплно виключили телебачення, щоб український народ якнайменше був поінформований про появу в Росії культурного державного діяча і демократа.

Вершиною распутінської безкультурності стали вибори до українського Кабінету міністрів на початку червня цього року.

Народний депутат від Криму В. Рева в дискусії з приводу формування Кабінету міністрів сказав мені, знизавши плечима: «Політика!»

Ні, не політика, шановний колего, а упередженість комуністичної більшості в парламенті. Адже Народна Рада як структура, яка має свої чіткі політичні засади, голосувала за міністрів-комуністів, коли вважала, що той чи інший претендент від КПУ наділений компетентністю. Чи можна допустити, приміром, щоб хтось із членів Народної Ради був особливо захоплений професійним працівником КДБ Є. Марчуком? Все ж він був обраний на посаду державного міністра з питань безпеки конституційною більшістю. Не могло такого статися без голосів членів Народної Ради! Вони поцінували його компетентність.

Чим же тоді, як не настановами Распутіна, керувалася парламентська більшість, коли двічі забаллотувала на посади державних міністрів видатних українських учених П. Таланчука та М. Жулинського?

Можна якось розуміти більшість, коли вона голосує проти І. Юхновського — голови Народної Ради — або проти Л. Лук'яненка — голови УРП. Але цей «виграш більшості» — незаперечне свідчення її боротьби проти мозку, мудрості республіки.

Що це — українофобія? Можливо... Та насамперед це чистої води распутінщина, яка поставила на карту існування імперії без культури, оголосивши тим самим вирок самій імперії, бо ж рубає сук, на якому сидить.

Та не слід радіти з цього приводу. Під руїнами новітньої імперії може загинути й українська культура. Тому треба в пору знешкодити Распутіна, покладаючись не на консолідацію з більшістю, до чого закликає організатор комуністів С. Гуренко, а з українським народом.

...В українському парламенті скоро почнеться четверта сесія. А Закон про культуру так і не розглядався, хоч планувався ще на першій сесії. І я знаю: распутінщина відсуватиме його доти, доки стане в неї сил, бо тоталітарній системі загрожує передусім розум і творчість. Отож, український парламент працює і досі **без культури.**

І взагалі, сьогодні чомусь мало хто помічає або не хоче помічати, що під загрозою виродження, втрати основних елементів опинилася передусім національна культура.

Звичайно, треба наповнити продукцією полиці крамниць за допомогою впровадження ринкових відносин, примусити землю родити через відновлення приватної власності, зберегти національний продукт у республіці впровадженням українського грошового знаку й митної служби — ці питання так чи інакше обговорюються у Верховній Раді. Чому ж при цьому наш парламент так тенденційно відсуває обговорення Закону про культуру, як щось зовсім другорядне — і це тоді, коли показник капіталовкладень на одну людину в галузях культури, освіти й охорони здоров'я з усіх республік у нас найнижчий?

Навіть серед демократів можна почути дуже небезпечне гасло: спочатку економіка — потім уже культура. У такий спосіб тієї культури ніколи не будемо мати, а без неї — і самостійної держави.

Це аксіома, яка не потребує доведень. І все ж доводити треба, пам'ятаючи, що распутінщина, розправляючись із свободою народів, у першу чергу знищує національні культури. Сьогодні, коли всі просторікують про національне відродження України, навіть недосвідчена в політиці людина бачить, як підступні імперські сили вибирають з-під державного захисту культуру, комерціоналізуючи її і безкорисну й тендіт[illegible] кидають [illegible] хвилі ринку. На очах [illegible] видавництва, ринок заливає порнографія, на очах гине мова — першоелемент культури, запорука самостійного існування нації.

Саме через це й відсувається Закон про культуру в українському парламенті: бо розгля[illegible] Закон, річ переду[illegible] «Закон про мови в УРСР», з яким распутінщина цинічно розправляється.

Просто страшно слухати від поважних депутатів заспокійливо-присипляюче: не ворушіи питання про мову, це дратує російськомовних депутатів, спочатку поправимо економіку, потім самовизначимось, а там настане пора й мову рятувати.

Облуда і брехня! Якщо слухатимемо цих нашіптувань, то й не зчуємося, як втратимо свою націю під синьо-жовтими прапорами!

Відродження української мови дратує й лякає нігілістів та русифікаторів. Не встигло ще Товариство української мови розпочати в Криму діяльність, як народний депутат В. Терехов за принципом «Держи злодія!» почав говорити про тотальну українізацію населення півострова: в Криму ж немає жодної української школи, а новоспечений міністр освіти Кримської АРСР В. Романенко, виступаючи недавно в Інституті вдосконалення вчителів у Сімферополі, запропонував учителям української мови негайно перекваліфікуватися, мовляв, цей фах уже не знадобиться.

А як збунтувався народний депутат В. Лісовенко, коли хтось підняв питання про надання переваг корінному населенню в Україні! Я погоджуюсь: усі повинні жити в рівності — українці, росіяни, євреї. Але ж у рівності! Назвіть же, шановний депутате Лісовенко, хоч одну на Україні сущу російську дитину, яка б не мала змоги вчитися в російській школі. І теж перелічіть, скільки є українських шкіл у старовинному українському місті Чернігові, в якому ви працювали першим секретарем обкому комуністичної партії. Як же ви боїтесь, щоб корінне українське населення не мало, боронь Боже, якихось привілеїв, і які глухі єсьте, коли те корінне населення на своїй землі так дико покривджене.

А як фальшиво звучить опублікована в «Радянській Україні» за 18.06.91 р. «Постанова секретаріату ЦК Компартії України про роботу партійних комітетів республіки по забезпеченню виконання Закону про мови в УРСР». Все, мовляв, стало на свої місця, є, звичайно, ще окремі недоліки, проте сфера функціонування української мови помітно розширилась, зроблено певні кроки, цьому значною мірою сприяла цілеспрямована робота партійних організацій, питання національно-мовної політики обговорено на пленумах обласних комітетів партії і т. д. і т. п... Ви чуєте, пригадуєте? Живе і здрастує до сьогодні славний Курилко застійних часів!

Тож послухайте, шановні автори Постанови, що витворюється на Україні. Я вже говорив про Крим. Хтось може сказати: Крим — специфічний регіон... Добре, але ж у серці України, в селі Кирилівці відкрито... ви подумали: ліцей, художнє училище в селі Генія? — ні, школу для дефективних дітей, і навіть у цьому закладі навчання ведеться російською мовою. Чи можна придумати страшніше блюзнірство?

А в Запоріжжі навіть немає українських вивісок. У Постійну комісію з питань культури надійшли скарги з Харкова: газета обкому комсомолу «Ленінська зміна» з 1991 року почала виходити російською мовою, а «Вечірній Харків» дублюється російською мовою і в кіоски надходить виключно російський варіант. У Борисполі завідуючий відділом народної освіти М. Боровко, незважаючи на численні заяви батьків, відмовився відкрити у двох школах українські класи. На Дніпропетровщині та в інших південних містах України українська радіопрограма «Промінь» блокується російською радіостанцією «Маяк». У Марганці всі двадцять п'ять дошкільних закладів російськомовні. У Нікополі всі установи працюють російською мовою, навіть шлюбні обряди здійснюються російською...

Мабуть, досить. Волову шкіру можна списати: сотні й сотні листів та сигналів надходять у Постійну комісію з питань культури. А між ними ось такий лист:

«Индия, — пише громадянин Василенко з Бердянська, — еще недавно была колонией Англии, но она сегодня не изгоняет английский язык. А у нас уже пытаются изгнать русский».

Отож, оберігайте, русифікатори, народ від тотальної українізації в московській колонії — Україні. Не гайтеся, щоб устигли: Постанова розтягує впровадження «Закону про мови» лише до 2000 року, для остаточної русифікації України залишилось не так багато часу!

Золото з України забрано. Та повірте, що найбільший скарб України — мова, і ми можемо її втратити назавжди.

Новітні распутінці активно борються проти української культури. Не сплять і не їдять. За свідченням заступника міністра культури В. Врублевської, чернігівський голова обласної Ради А. Лисенко не дозволяє створювати музей гетьманської слави в батуринському палаці К. Розумовського, на що авторові цих рядків удалося вибити в уряду п'ять мільйонів карбованців.

А канівські модії! Хіба ж то не блюзнірство, що на могилі Т. Шевченка 22 травня його преосвященство Никодим відправляв цілий день Службу Божу по-російськи, російською мовою виголошував проповідь, змагаючись, таким чином, на святому для України місці з українською мовою.

Не дармують і мої земляки. Львівські партійні працівники А. Мартинюк та В. Сокорчук не так давно зробили рейд по східній Україні, зводячи наклепи на культурне відродження в західних регіонах, безкарно обзивали голову Львівської обласної Ради В. Чорновіла п'янчужкою (я ж бо знаю, що Чорновіл зовсім не вживає спиртного), сквернословили з приводу символіки й запевняли, що в тюрмах НКВС загинули буквально одиниці.

Не вірте їм, люди! Поїдьте в Дрогобич, Дем'янів Лаз, Яблунів, у Львів на замарстинівські розкопки, побачите тлінні останки тисяч замордованих енкаведистами невинних людей і переконаєтесь, що А. Мартинюк, який три довгих роки віддав самовідданій боротьбі з Товариством української мови імені Т. Шевченка і з національною культурою взагалі, обманює вас.

Історія засвідчила, що справжній Распутін читав у Петербурзі лекції про шкідливість літератури й мистецтва. Нинішні його послідовники борються з культурою тими ж способами, правда, дещо модернізованими. Спритно засвоївши нову фразеологію й захищаючи своє привілейоване існування, вдаються вони до різноманітних провокацій, включаючи й лекційну роботу — будь-що намагаються пересварити трудящі маси з інтелігенцією — носієм культури.

1913 року російський письменник Федір Сологуб у романі «Творимая легенда» розпачливо вигукнув:

«Идет Хам и грозит пожрать нашу культуру!»

Як нині не повторити ці застережливі слова, виголошені в час розгулу історичної распутінщини!

Роман ІВАНИЧУК,
письменник, народний депутат України.

Неймові...

ГЕТ...

Так н... павлоград... ник. Зіз... скептично... читаючи... англійськ... за яким... тися до з... Полуботк... пондента... от його р...

КОЛ... газе... баче... говорили ... гетьмана ... сховані в а... електрик ... ємств Пав... Р. спочатн... мав цю і... ки, дивув... поважні л... ливу казку...

Але осн... бітник сп... сподіваний... Полуботка... банку Анг... для нього... колись уж... лося?

З тих пі... тив спокій... го звертат...

Так урен... лист до ре... ти. «Прош... сприймати... знаю, як ... дом в ан... щоб забра... не Полубо... передав м... У нас мал... тиму тіль... з банку м... ки протяго... ше в три... — з 16 п...

...Сидим... ром на ос... великому, ... охайному ... кого прива... лодимир ... секунди ві... не посвідч... ється, пов... ці. Однак... повернувш... йшов до б... класник, ... вала грон... тувати гос... що пере... аби корес... ся: справ... ним, дару... так місти... тут не пах...

— Я ... пригадав ... сьмирі-но... сказав.

-Був, м... такий, як... осінній д... покликав ... пинилися ... на поліц... Дід показ... сту й ста... не дістава... вона наз... «Велика ... рада», ч... рада» — ... Володими... нути. Од... коли дід ... чи запам... онук чом... яславська... гнівався.

«Це од... у якій на... ховано к... в банк А... України»... Онук не ... це. І дід...

...творюються у
...ці. Чому ж
...аш парламент
...о відсуває об-
...ну про куль-
...зовсім друго-
...тоді, коли по-
...ловкладень на
...галузях куль-
...охорони здо-
...спублік у нас

...д демократів
...дуже небез-
...спочатку еко-
...м уже культу-
...сіб тієї куль-
...будемо мати,
...самостійної

...яка не потре-
...І все ж дово-

...УТІНА?

...ам'ятаючи, що
...розправляю-
...ою народів, у
...знищує націо-
...ри. Сьогодні,
...орікують про
...дродження Ук-
...недосвідчена в
...на бачить, як
...рські сили ви-
...д державного
...уру, комерціо-
...безвихідну й
...ають ... хвилі
...ах ... нуть ви-
...инок заливає
...на очах гине
...елемент куль-
...а самостійного
...ї.

...це й відсува-
...ро культуру в
...арламенті: Бо
...он, річ
...«Закон
...», з яким
...цинічно роз-

...ашно слухати
...депутатів за-
...сипляюче: не
...ня про мову,
...осійськомовних
...чатку поправи-
...потім само-
...а там настане
...рятувати.

...брехня! Якщо
...цих нашипту-
...зчуємося, як
...ю націю під
...прапорами!

...я української
...й лякає нігіліс-
...фікаторів. Не
...овариство укра-
...розпочати в
...ість, як народ-
...В. Терехов за
...Держи злодія!»
...и про тотальну
...населення пів-
...иму ж немає
...їнської школи,
...ий міністр осві-
...АРСР В. Ро-
...тупаючи недав-
...вдосконалення
...імферополі, за-
...учителям укра-
...негайно пере-
...ся, мовляв, цей
...надобиться.

...тувався народ-
...В. Лісовенко,
...підняв питання
...переват корін-
...ню в Україні!
...: усі повинні
...ті — українці.

росіяни, євреї. Але ж у рівності! Назвіть же, шановний депутате Лісовенко, хоч одну на Україні сущу російську дитину, яка б не мала змоги вчитися в російській школі. І теж перечисліть, скільки є українських шкіл у старовинному українському місті Чернігові, в якому ви працювали першим секретарем обкому комуністичної партії. Як же ви боїтесь, щоб корінне українське населення не мало, боронь Боже, якихось привілеїв, і які глухі єсьте, коли те корінне населення на своїй землі так дико покривджене.

А як фальшиво звучить опублікована в «Радянській Україні» за 18.06. 91 р. «Постанова секретаріату ЦК Компартії України про роботу партійних комітетів республіки по забезпеченню виконання Закону про мови в УРСР». Все, мовляв, стало на свої місця, є, звичайно, ще окремі недоліки, проте сфера функціонування української мови помітно розширилась, зроблено певні кроки, цьому значною мірою сприяла цілеспрямована робота партійних організацій, питання національно-мовної політики обговорено на пленумах обласних комітетів партії і т. д. і т. п... Ви чуєте, пригадуєте? Живе і здрастує до сьогодні славний Курилко застійних часів!

Тож послухайте, шановні автори Постанови, що витворюється на Україні. Я вже говорив про Крим. Хтось може сказати: Крим — специфічний регіон... Добре, але ж у серці України, в селі Кирилівці відкрито... ви подумали: ліцей, художнє училище в селі Генія? — ні, школу для дефективних дітей, і навіть у цьому закладі навчання ведеться російською мовою. Чи можна придумати страшніше блюзнірство?

А в Запоріжжі навіть немає українських вивісок. У Постійну комісію з питань культури надійшли скарги з Харкова: газета обкому комсомолу «Ленінська зміна» з 1991 року почала виходити російською мовою, а «Вечірній Харків» дублюється російською мовою і в кіоски надходить виключно російський варіант. У Борисполі завідуючий відділом народної освіти М. Боровко, незважаючи на численні заяви батьків, відмовився відкрити у двох школах українські класи. На Дніпропетровщині та в інших південних містах України українська радіопрограма «Промінь» блокується російською радіостанцією «Маяк». У Марганці всі двадцять п'ять дошкільних закладів російськомовні. У Нікополі всі установи працюють російською мовою, навіть шлюбні обряди здійснюються російською.

Мабуть, досить. Волову шкіру можна списати: сотні й сотні листів та сигналів надходять у Постійну комісію з питань культури. А між ними ось такий лист:

«Индия, — пише громадянин Василенко з Бердянська, — еще недавно была колонией Англии, но она сегодня не изгоняет английский язык. А у нас уже пытаются изгнать русский».

Отож, оберігайте, русифікатори, народ від тотальної українізації в московській колонії — Україні. Не гайтеся, щоб устигли: Постанова розтягує впровадження «Закону про мови» лише до 2000 року, для остаточної русифікації України залишилось не так багато часу!

Золото з України забрано. Та повірте, що найбільший скарб України — мова, і ми можемо її втратити назавжди.

Новітні распутінці активно борються проти української культури. Не сплять і не їдять. За свідченням заступника міністра культури В. Врублевської, чернігівський голова обласної Ради А. Лисенко не дозволяє створювати музей гетьманської слави в батуринському палаці К. Розумовського, на що авторові цих рядків удалося вибити в уряду п'ять мільйонів карбованців.

А канівські модії! Хіба ж то не блюзнірство, що на могилі Т. Шевченка 22 травня його преосвященство Никодим відправляв цілий день Службу Божу по-російськи, російською мовою виголошував проповідь, змагаючись, таким чином, на святому для України місці з українською мовою.

Не дармують і мої земляки. Львівські партійні працівники А. Мартинюк та В. Сокорчук не так давно зробили рейд по східній Україні, зводячи наклепи на культурне відродження в західних регіонах, безкарно обзивали голову Львівської обласної Ради В. Чорновіла п'янчужкою (я ж бо знаю, що Чорновіл зовсім не вживає спиртного), сквернословили з приводу символіки й запевняли, що в тюрмах НКВС загинули буквально одиниці.

Не вірте їм, люди! Поїдьте в Дрогобич, Дем'янів Лаз, Яблунів, у Львів на замарстинівські розкопки, побачите тлінні останки тисяч замордованих енкаведистами невинних людей і переконаєтесь, що А. Мартинюк, який три довгих роки віддав самовідданій боротьбі з Товариством української мови імені Т. Шевченка і з національною культурою взагалі, обманює вас.

Історія засвідчила, що справжній Распутін читав у Петербурзі лекції про шкідливість літератури й мистецтва. Нинішні його послідовники борються з культурою тими ж способами, правда, дещо модернізованими. Спритно засвоївши нову фразеологію й захищаючи своє привілейоване існування, вдаються вони до різноманітних провокацій, включаючи й лекційну роботу — будь-що намагаються пересварити трудящі маси з інтелігенцією — носієм культури.

1913 року російський письменник Федір Сологуб у романі «Творимая легенда» розпачливо вигукнув:

«Идет Хам и грозит пожрать нашу культуру!»

Як нині не повторити ці застережливі слова, виголошені в час розгулу історичної распутінщини!

Роман ІВАНИЧУК,
письменник, народний депутат України.

Неймовірно, але...

«Я ЗНАЮ СЕКРЕТ ГЕТЬМАНСЬКОГО СКАРБУ»

Так написав нам павлоградський робітник. Зізнаємося, ми скептично посміхалися, читаючи про «код в англійському банку», за яким можна дістатися до золота Павла Полуботка. Але кореспондента відрядили. І от його розповідь...

КОЛИ торік депутати, газети, радіо й телебачення наперебій заговорили про діжки золота гетьмана Павла Полуботка, сховані в англійському банку, електрик одного з підприємств Павлограда Володимир Р. спочатку байдуже сприймав цю інформацію. Навпаки, дивувався, з якої речі поважні люди вірять в оманливу казку?

Але ось сорокарічний робітник спіймав себе на несподіваній думці, що ім'я Полуботка, його золото в банку Англії — це особисто для нього не новина. Десь і колись уже чув. Може, снилося?

З тих пір Володимир втратив спокій: що робити, до кого звертатися?

Так урешті-решт народився лист до редакції нашої газети. «Прошу вас написане сприймати дуже серйозно. Я знаю, як користуватися кодом в англійському банку, щоб забрати золото, покладене Полуботком. Цей секрет передав мені дід 31 рік тому. У нас мало часу, тому пишу тільки важливе. Кошти з банку можна забрати тільки протягом 1991 року і лише в три терміни. Останній — з 16 по 28 жовтня... »

...Сидимо ми з Володимиром на ослінчиках у його невеликому, але затишному й охайному дворі павлоградського приватного сектора. Володимир не більше як три секунди вивчав моє редакційне посвідчення і охоче, здається, повірив візитній картці. Однак перечекав, поки, повернувшись зі школи, зайшов до будинку син-восьмикласник, поки дружина зривала грона винограду почастувати гостя — і я збагнув, що перечікував навмисне, аби кореспондент переконався: справу має з нормальним, даруйте, чоловіком, відтак містикою чи ще чимось тут не пахне.

— Я тільки зненацька пригадав те, що почув у восьмирічному віці від діда, — сказав.

Був, мовляв, точнісінько такий, як сьогодні, погожий осінній день, коли дід Іван покликав Володю у хату. Зупинилися біля шафи, в якій на полиці стояли книжки. Дід показав пальцем на товсту й старезну. Книжки він не діставав, однак сказав, як вона називається. Чи то «Велика рада», чи «Чорна рада», чи «Переяславська рада» — достеменно зараз Володимир не може спом'янути. Однак пригадує, що коли дід забажав перевірити, чи запам'ятав онук назву, і онук чомусь мовив «Переяславська рада», то дід розгнівався.

«Це одна з трьох книжок, у якій на 235-й сторінці заховано код від покладеного в банк Англії золота для України», — сказав дід. Онук не міг втямкувати, як це. І дід пояснив: був колись гетьман Павло Полуботок, великий патріот свого народу, який хотів Україні волі й незалежності. То він не віддав російському цареві свій скарб, а переправив його Балтійським морем і далі — в Англію.

— Троє козаків оформляли це діло в банку, трьом і дісталося по книжці з шифром, так я збагнув тепер, пригадуючи дідову оповідь, — розповідає Володимир. — Що на 235-й сторінці — це точно, бо дід, аби я впам'ятав, промовляв цифрами «два», «три», «п'ять». І я добре пригадую, що спочатку злякався, оскільки того дня схопив двійку з арифметики, трійки всьому класу виставила вчителька за поведінку, а п'ятірку дуже хотів заробити з читання, та не заробив. Уже тепер від старих тіток дізнався: у роду дідового батька колись зберігалася грамота, якою «козаку Полімаренку» давався чималий наділ землі на березі Вовчої, може, саме тут, де розбудувався Павлоград, а в роду дідової жінки Гнатушенків у третьому чи четвертому коліні назад був козак Лука, чимось у свій час знаменитий. Відомості, звичайно, обмежені, але можна припустити, що, скажімо, Лука — один з тієї трійки, яка відвозила золото Полуботка.

— Гаразд, версія, з якою можна, певно, погодитися, якщо взагалі ця історія відбувалася, — кажу я. — Але який «код» було «зашифровано» в книжці?

— Дід так розказував: якщо 235-ту сторінку пропекти праскою, на ній проступляться мічених десять слів. Початкові літери цих слів і складають код, якщо їх виписати підряд. Але, очевидно, в перекладі на англійську мову, бо дід кілька разів повторив: «Володю, добре вчи англійську, і тоді візьмеш скарб». Ще більше разів повторив: «Не собі, а для народу, бо золото заповідане вільній Україні». Ще дід сказав: і щоб були у тебе вуса, щоб зодягнув вишиту українську сорочку, а в правій руці тримав документ, інакше золота не повернуть. Я запитав: «Який, дідусю, документ? Паспорт?» Ні, сказав дід, у 1991 році прийде час, і буде документ один на всіх українців, і ти про нього знатимеш». Тепер я думаю, що це або Декларація про суверенітет, або ще вірогідніше — Акт про незалежність.

— А ті десять слів дід читав тобі з книжки? — повертаю я Володимира до головного.

— Ні. Приблизно через місяць після розмови дід хотів, щоб я книжку забрав собі, але мій батько замахав руками: «Хіба ми йому не купимо нової?» Пізніше, уже незадовго до смерті, дід таки віддав загорнену в газету книжку мені, запитавши, чи пам'ятаю я, що він мені розповідав. Та нагодилася його рідна сестра, наздогнала мене на воротах і гримнула: «Викинь її, вона страшна, якщо до неї доторкнешся — зразу ж умреш». Мені було, кажу ж, вісім років, я перелякався, нічого не міг збагнути, чому це дідусь Іван хоче моєї смерті, і кинув книжку на лавку, вкопану біля хвіртки. Книжка була важка. Вона аж гупнула. З тих пір я її не бачив — після смерті діда вона кудись поділася. І лише цього року почав я розпитувати тіток. Вони мені сказали таке: книжка була, але в роду дідових і бабиних батьків; у роду самого діда сталося багато бід та нещасть, тож вважалося, всі вони — через ту книжку. На діда сердилися, що він її береже, та той нікого не слухав. Після його смерті книжка справді зникла, але як, куди — ніби ніхто не знає.

— І, отже, книжки немає, отих десяти слів ти не читав...

— А дід казав, що слова не обов'язково мені запам'ятовувати, бо знає їх багато людей на Україні. І це правда: торік я сам бачив і чув, як по українському телебаченню виступав професор і говорив ці слова, але як ними користуватися, щоб розгадати код він не знав. Я, на жаль, торік ще не надавав усьому цьому значення і пропустив повз вуха. А професор, якщо не помиляюся, якраз прохав, що коли хтось знає, нехай відгукнеться. Я ж якраз і згадав цей секрет, як мені розповідав дід...

— А останній термін з 16 по 28 жовтня, про який попереджаєш у листі, — це точно?

— Дід називав три строки протягом 1991 року, та особливо втлумачував останній, тому я й запам'ятав. Кілька разів дід казав: з шістнадцятого, шістнадцятого, шістнадцятого жовтня. Далі в будь-який день до 28 числа можна забирати скарб, але тільки не у вівторок і найкраще — дід знову повторював — найкраще 24 жовтня. Зараз я собі думаю, що числа не випадкові: 16 липня було прийнято Декларацію про суверенітет України, 24 серпня проголошено Акт про незалежність.

Дивлюся на Володимира вражено і спантеличено: серйозно він говорить чи жартує?- Адже схоже все це на примарливу і, даруйте, нав'язливу «ідею» дивака. Особисто я, принаймні, про десять загадкових слів ніколи нічого не чув. Та Володимир спокійно продовжує:

— Так про секрет. Виписавши початкові літери рядком, **четверту (з неї обов'язково починати) треба переставити на першу (тобто, замість першої), першу на третю, третю на другу, а другу на четверту.** І нарешті чи вносити-вписувати, чи читати, чи **натискувати там, у сховищі англійського банку, з кінця (з десятої літери) наперед. Оце так мені розказував дід.**

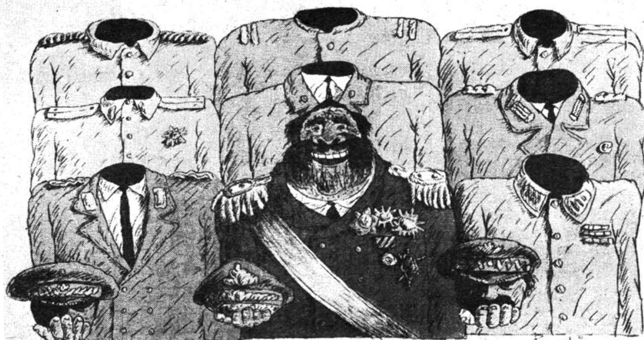
Володимир помічає, що я все ще скептично сприймаю усе почуте, і квапливо «підводить риску»:

— Якщо ви вже приїхали, то мусите неодмінно написати, що я вам розповів. Бо я страждаю від того, що мені судилося знати секрет-код, а кому сказати — не знаю. Вам оце розповів, і, мов камінь, з душі скинув. Тепер незалежна Україна дізнається, як повернути своє багатство.

...Я належу до тих, хто твердо вважає: надіятися треба не на манну з небес, а на труд, аби нам усім у нашій благодатній Україні розбагатіти. Але якщо вже скинуто на мене «камінь», то чому маю носити на своїй душі?

Микола НЕЧИПОРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Дніпропетровська область.

Жарт номера

Повернули і знову пішли вперед!

Олександр ПЕРЛЮК.

Кіровоград.

Мал. Віктора КУДІНА.

Конкурс «І не таке буває...»

ТРОЯЧКА

Сама я живу в селі. Якось узимку вибралась до Києва. Стою, чекаю на зупинці тролейбуса. Коли ж він підійшов, бачу — людей у салоні повно-повнісінько.

А у мене в кишені пальто — троячка. Треба — міркую, — гроші в руку взяти, бо в такій тісняві запросто хтось може мою троячку поцупити.

Засунула я руку в кишеню, затисла в кулаці троячку і тримаю там же, у кишені.

Чую, як хтось ніби пощипує мою руку. «Злодій!» — злякалася я, але продовжую нерухомо стояти на місці.

Воно продовжує щипати мою руку. Просунулась я трохи до виходу, якраз була моя зупинка. Тільки двері відчинилися, мені як піддасть хтось іззаду коліном, я аж вилетіла з дверей і, не втримавши рівноваги, гупнулась просто на сніг.

Коли підвелася, тролейбус уже поїхав. Розкриваю кулак, а в ньому... п'ятірка. Думаю, що воно таке, нібито в мене три карбованці було, а не п'ять. Засунула руку до кишені і витягла звідти... троячку.

І тільки тоді до мене нарешті дійшло, що я увесь шлях тримала свою руку в чужій кишені і до того ж витягла звідти п'ять карбованців. Напевно, то був чоловік, бо жінка ніколи б не подарувала мені п'ятірку і гвалту було б на весь тролейбус.

Хоч і смішно, та все одно дуже незручно. Коли прочитала в «Голосі України» про те, що оголошується конкурс бувальщин, вирішила написати. Може, моя «жертва» випадково прочитає і знатиме, що то скоїлося тоді в тролейбусі...

Марія БАСАМИКА.
Чернігівська область.

Альтернативні думки

Судячи з кінцевого результату нашої всенародної боротьби за якість, перемогла супротивна сторона.

Щоб керувати культурою, треба бути хоч трошечки культурнішим за неї.

Владі приємні лише ті генії, яким приємна влада.

Цінність будь-якої ідеології визначається кількістю нагодованого населення.

Генії приходять і йдуть, а озброєні їхніми ідеями дурні залишаються.

Найліпший спосіб врятувати начальство від критики — зробити всіх критиканів начальниками.

Володимир КУЗЕМКО.
Дніпропетровськ.

Купався у славі і... затонув.

Перш ніж братися за розум, треба впевнитися, що він є.

Дозволив собі зайве і втратив те, що мав.

Хотів взяти себе в руки, та не зміг звестися на ноги.

Михайло КОСТІВ.
Львівська область.

ТРОЄ ПОРОСЯТ

Троє поросят від однієї матері хоч і народились одночасно, були один найстарший, другий наймолодший, а третій — так собі, середненький.

Правда, ніхто з них не знав — хто після кого народився. А мати-свиня не розкривала цієї таємниці заради їхньої рівності.

Коли поросята підросли настільки, що вже не вміщалися на материній шиї навіть по одному (а шия була лише одна, бо батько-кабан зник на полюванні), їм довелося самим дбати про власні харчі та крівлю над головою. Кожен вирішив жити своїм розумом: старший — з держбюджету, середній — з госпрозрахунку, а найменший — як доведеться, на підніжних кормах.

Роз'їжджаючись, брати домовилися зустрітися через п'ять років у батьківському домі.

Відбувалося все це в старій Польщі, тому всі справи тут подаються й рахуються у злотих, переведених за новим курсом, а зустрілися поросята якраз на Різдво.

Найстарший — уже пан (як і всі в минулому поросята — панове), пан Свинтицький, приїхав автобусом, у плащі, хоч і на вовняній підкладці, і в капелюсі. Тому що сто двадцять злотих з держбюджету зобов'язують бути скромним і помірним. Крім того, капелюх носять ті, хто має розуму більше, ніж на кролячу шапку, але менше, ніж необхідно на пижикову.

Менший, пан Свинтицький-середній, приїхав службовою машиною, в зимовому пальті, цегейковій шапці. На сто вісімдесят злотих від госпрозрахунку можна якось вдягтися і прогодуватися, а також дістатися до батьків на Великдень.

Найменший, пан Свинтицький-молодший, приїхав на власній машині, в овечому кожусі й пижиковій шапці. Це можна собі дозволити. Підніжні живуть на підніжних кормах.

Будинки у кожного з панів Свинтицьких були теж відповідні: у найменшого — кам'яний, у середнього — з дощок, а найстаршого — картоновий.

За різдвяним столом, сховавши ноги з копитцями під стіл, як і належить, підняли келихи, закусили — все благочинно, як і личить навіть найдрібнішій шляхті в старій, завжди (щоб там не було) великій Польщі. Потім перейшли до розмов.

Сучасна казка

Оскільки поросята, особливо дорослі, зовсім не цікавляться політикою з тієї причини, що політика — заняття брудне, чисто вовче, до того ж небезпечне. Бо встромляти ніс у політику — те ж, що й хвіст між двері: не прищипнуть, так роздавлять. Свої, звичайно, бо навіть свині, на відміну від усе тих же людей, не встромляють своє рило, тобто поросячий ніс, не тільки до вовчих справ, а й до чужих справ взагалі. Тим паче до чужих помийних відер.

Промовляв найменший, оскільки старші не мали сказати нічого путнього — бо кожен з них крутився на своїй орбіті. В одного епіцентр — сім'я, у другого — робота, а в голові — лише проблеми. Отож, говорив найменший.

— Ось ти, брате, — звернувся він до найстаршого, — хоч найстарший, але не найрозумніший. Тому що за яким вовком понесло тебе в той дурний конструкторський інститут? Сидиш тепер, жалюгідний поденник, в іншому такому ж дурному інституті на прив'язі й вимальовуєш всяку всячину, тоді як інші роблять гроші.

Наш середній брат, і той розумніший за тебе, бо подався на виконроба та влаштувався на будівництво. Я, наприклад, поберіг свою голову, не сушив її й не набивав тим, чим матраци набивають і що лише заважає жити, а пішов до овочевого магазину і влаштувався учнем продавця. А тепер — директор. Усі мене знають, поважають, і всі дають на них заробити.

Бачите кожушок і шапчину, що на мені, машину під вікнами? Вважаєте, що кожушок — з вівці, а шапчина — з оленя? Ні, кожушок — з ранніх огірків, а шапчина — з ранніх помідорів. До речі, пізні пропали теж незадарма. Тому що треба мати голову з мізком, а не з казенними пружинами й такими ж шестернями, казенне змащення й казенні трансмісію та інерцію.

Брати подякували меншому за науку й повчання, але вирішили все-таки йти своїм шляхом. «Крім того, — сказали обидва брати, — краще тремтіти від холоду в своїй хаті, дощатій, навіть картоновій, ніж намагатися зігрітися в казенній, бодай кам'яній».

На тому й роз'їхалися і знову вийшли кожен на свою орбіту.

За веселими, рожевими святами йдуть слідом сиві й нудні будні, а за всіма поросятами — Сірий Вовк. Бо хто любить гроші, той любить лише гроші.

Обстеживши будинок кожного з поросят, Вовк-фінінспектор встановив: будинок старшого — картоновий — побудовано на трудові доходи, середнього — дощатий — на напівтрудові, а меншого — кам'яний — на нетрудові.

Склав Вовк три акти обстеження й три протоколи бесід, потиснув старшому поросяті праве переднє копитце, середньому погрозив пальцем, тобто лапою, а найменшого посадовив у мішок і далеко поніс до іншого будинку, з холодного каміння. Казенного.

Анатолій ШЕВЧЕНКО.

Пародія

ХТО КОМУ РІДНЯ?

Сьогодні вперше я
Побачив,
Сьогодні вперше я
Відчув,
Що сніг
(Хай він мені пробачить)
Таки молодший брат
Дощу.

Михайло ЛЕВИЦЬКИЙ.
Вірш «Спогад з присвятою». (Збірка «Світ околиць»).

Не раз губився
В плутанині,
Та поступово,
День по дню,
Клубки розплутую
Родинні,
Всьому знаходжу
я рідню.

Я зрозумів,
Хоч пізно дещо
Відкрилась істина така, —
Що сіль, скажімо,
Цукру — теща,
Кінь —
Брат двоюрідний бика.

Кажу
На повному серйозі,
Мов на духу перед всіма:
Стежки —
Племінниці дорозі,
А площа —
То її кума.

Зима, як нині я
Побачив
Й ділюся з вами залюбки
(Нехай вона мені
пробачить),
Весні —
Це мачуха-таки.

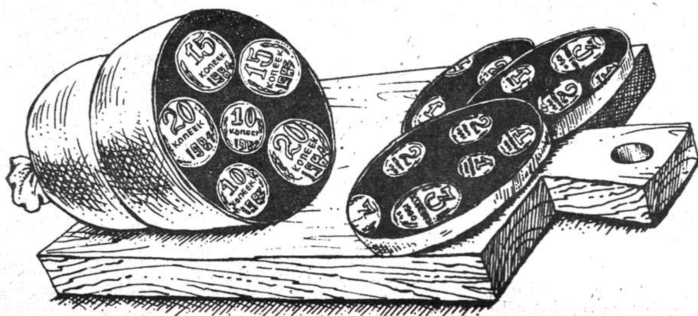
Пишатись буду
Особливо,
Коли відкриється мені,
Що дядько в Києві,
На диво, —
То рідний дядько
Бузині!

Анатолій БОРТНЯК.
Вінниця.

Мал. Б. ПИЛИПЕНКА, М. ВОЛОВА.

НЕ В КОВБАСІ ЩАСТЯ...

Ми всі, коли добре розміркувати, розумні, як пеньки. Ось заходились державу будувати, бо хочемо, кажемо, жити, як у цивілізованому світі живуть. Ну, щоб 98 сортів ковбаси в магазині, 142 різновиди пива і шкарпетки, як і протизаплідні засоби, на кожному кроці. Не кажучи вже про автомобіль за три місячні зарплати чи тушки індиків, які взагалі майже безплатні.

Кричимо: «О живуть!» Захоплюємося: «Ну, живуть!» Зітхаємо: «Ех, живуть...» А всім нашим заздрісно-завидющим емоціям ціна — наша ж неконвертована копійка. Бо кричимо, а не знаємо.

Ось нехай ваша дружина уявить себе американкою. Просипається вона, виходить, уранці — що робити? Сніданок — уже на столі, обідати домовилися з чоловіком, будуть у ресторані, діти вдягнуті, ситі і лише зуби шкірять, новенькі автомашини, її і чоловікова, заправлені, виблискують лаком, вирушай у першу-ліпшу хвилину, одяг у всіх — наймодніший... Що ще треба? А нічого! Сядь перед дзеркалом і вивчай власну фізіономію — чи не з'явилася, не доведи Господи, нова зморшка...

Уявила ваша дружина? Моя пробувала уявити. Каже: «Там від нудьги сказитися можна». Наче сказитися не можна у нас. Якби було коли казитися. А казитися ніколи нашій жінці, бо їй треба ж и т и. Повнокровним соцжиттям.

Ось встає наша жінка вранці. Енергійно так, спритно встає, як солдат у казармі Раз-два по кімнаті, туди-сюди — вже, дивись, доньці-школярці колготки заштопала, начистила картоплі, щоб підсмажити на сніданок, випрасувала куплену в Польщі кофтину... І це все швидко, емоційно, з влучними коментарями. І все це — до восьмої. Бо у вісім наша радянська жінка — вже на посту. Отут, у магазині, розкриваються усі її найкращі якості, тут на повну силу нуртує в ній гаряча кров, чітко, наче комп'ютер, працює мозок.

Наша жінка — вже лише заскочить до магазину — одразу стріль-стріль очима врізнобіч: де займати чергу найперше? Щоб зразу ж, як її «прикриють», прописатися у другій, третій чергах. А вже потім вона — багатоверстатниця. «Ага, там черга посувається швидше, поки тут стирчатиму, там проґавлю, треба раніше туди, а потім сюди». Раз-два, раз-два — і вже підтюпцем на роботу з двома повними сумками...

А на роботі — там уже інша картина. Там головне — вчасно одержувати інформацію: що? де? коли? Ну, ще іноді — по якій ціні? А «злиняти» з роботи — це вже діло відпрацьоване. Тут «версій» для начальства, як казок у братів Грімм.

Ну, ось, а японіями захоплюємося, ахаємо, охаємо... Нам давно казали, що живемо ми весело, а ми, пеньки, все не віримо. Бо не хочемо придивитися, неспроможні оцінити. А воно ж весело на кожному кроці — де більш, правда, а де менш.

Ось недавно відчув це в усій повноті на станції технічного обслуговування. Я б туди і не поїхав, бо завжди там запчастини або вже скінчилися, або ще не починалися.

Фейлетон

Спасибі, добра душа головний інженер Яків Іванович Гладчук виручив — знайшлися все-таки гальмівні шланги. І на підйомник всього-на-всього о шостій вечора потрапив. Але до цього радісного моменту треба було пережити ще один — одержати шланги на складі.

Ну, оформив усі документи (майстер довго заповнював великі, як простирадла, бланки), простую через подвір'я до складу. Я — до складу, а з неба — дощ. І тільки-но я до дверей, вже за ручку вхопився, щоб ускочити, а молодий чолов'яга — мені назустріч. Відпихає від дверей і вже замок вкладає. «Дві хвилини, — прошу, — мені лише шланги одержати». Де там. Замкнув, кинувши: «Ви цілий день тут ходитимете», і побіг під дощем до сітчаної огорожі, проліз через дірку, а там уже чекала його якась молодичка з парасолькою...

Шланги я все-таки одержав, і, як зазначав вище, на підйомник потрапив. До слюсаря. Писатиму з великої літери, бо на кожній станції техобслуговування кожний слюсар вважає себе Слюсарем.

Так ось, Мій Слюсар відразу ж поскаржився на біль у руці. Є такий прийом, коли до творчої праці залучають і самого клієнта. Оскільки я зреагував на повідомлення лише співчутливим кивком голови, мій Слюсар почав сам. Після перших кількох маніпуляцій попросив запалити в іншого Слюсаря, що працював на сусідньому підйомнику. Другий Слюсар мовчки підійшов до мене, брудними пальцями помацав посвідчення, що випирало з нагрудної кишеньки у мене (гадав, що цигарки), і сказав Моєму Слюсареві: «У клієнта проси».

— Не палю, — спробував я виправдатися. — І вам не раджу..

— Дядя, — проникливо дивлячись мені у вічі, — сказав другий Слюсар — на станцію так не їздять... — Відійшов і плюнув на засмальцьовану підлогу

Щось, пам'ятаю, намагався я говорити про те, що ми, в редакції, не вимагаємо від своїх відвідувачів цигарок чи чогось іншого, але мене ніхто не слухав, для них я був просто н е ц і к а в и й клієнт.

Розповів удома — сміху було! «А ти кажеш», — все повторював син.

«Нічого я не кажу, — відбивався, — але ніякі американці один одному не влаштували б такого веселого життя, як ми, українці. Це, мабуть, лише ми й уміємо, фірмова, так би мовити, страва».

Вже було забулося — про станцію, а тут знову цікавина, буквально наступного дня. В овочевому магазині на проспекті Миру. Молоденька Продавщиця «відпускає» яйця. Ось і бабуся підійшла — сухенька така, маленька, поставила сумочку шматяну на прилавок, починає складати десяток яєць.

— Ви спочатку гроші заплатіть, — кидає їй сердито Продавщиця, — і потім будете складати

— Доцю! Чи ж я від тебе утечу? Ти ж молоденька, відразу мене доженеш...

Засміялися усі, хто стояв поруч. Весело так усім стало! І бабуся засміялася...

Я тихо сходив з розуму.... Ось ми які, українці...

А кажемо, що невесело живемо. Та ми одне одному таких веселощів можемо в першу-ліпшу хвилину завдати, що аж луна піде. Як не від сміху, то від стогону.

Чи ж довго ще один одного «смішитимемо»?

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Рівне.

Мал. Володимира СОЛОНЬКА.

Хокей

ЩОБ НЕ РОЗТАНУЛА «КРИЖИНКА»

У хороші часи в Києві працювало аж три хокейних школи. Що неабияк сприяло авторитетові київської марки в популярному виді спорту. На жаль, заклад, що входив до складу колективу фізкультури колишнього ВО «Червоний екскаватор», своє існування припинив. Сумують з цього приводу, звісно, сотні хлопців, їхні батьки. Ще б пак, дітей позбавили улюбленого заняття. Постраждають від цього команди майстрів «Сокіл» та ШВСМ «Сокіл»-2. Адже це чисте джерельце, з якого тривалий час живилися ці колективи, замулилося.

Не говоритиму вже про те, що занепокоєні й працівники міліції. У районі з'явилася група хлопців-шибайголов, яких зараховують кандидатами в хулігани. У вулиці ж, на якій з чиєсь злої волі опинилися ці підлітки, свої жорстокі закони.

Утім, ця болюча тема має право на окрему розмову. Сьогодні ж поговоримо про одну з шкіл, що залишилася. Базується вона на Республіканському стадіоні і називається «Крижинка». І у неї, як з'ясувалося, проблем теж вистачає.

— З нашого закладу починався дитячий хокей у столиці України, — говорить директор ДЮСШ Київського міськспорткомітету «Крижинка», майстер спорту, у минулому грізний захисник «Сокола» Олексій Богінов. — Ми дали путівку у великий спорт великій групі юнаків. Починали у нас Дмитро Христич і Олександр Годинюк, які нині грають у клубах НХЛ «Вашингтон кепітелз» і «Торонто Мейпл Лівз». У «Соколі» виступають Анатолій Найда та Іван Вологжанінов, у харківському «Динамо» — Анатолій Хоменко та Євген Аліпов, у ЦСКА — Ігор Чибирєв. Зараз делегували до ШВСМ «Сокіл»-2 групу 17-річних хокеїстів. Не казатиму про те, що постійно передаємо до старших вікових груп СДЮШОР «Сокіл» своїх найкращих учнів — кандидатів до різних збірних країни.

—І що, ось так спокійно віддаєте «скарби» до конкуруючої організації?

— А що тут дивного? Адже обидві наші школи мають спільну мету: готувати резерв хорошої якості для колективів майстрів нашого міста. Але дуже прикро, що наш добрий порив не помічають і всі лаври дістаються лише школі «Сокола». У наших тренерів, а серед них чимало фахівців високого класу, буквально руки опускаються. Зникає ж мотивація.

— Якщо ви вже заговорили про педагогів вашої школи, то кого б відзначили особливо!

—Насамперед Едуарда Д'якова — нашого ветерана. Сьогодні тренери намагаються підготувати насамперед фізично розвинених спортсменів. А от Д'яков прагне виявити в учня його найкращі якості, сприяє розвиткові індивідуальності кожного хлопчика. До того ж, він користується великим авторитетом у дітей. Як правило, вихованці діляться таємницями, переживанням з тренером раніше ніж з батьками. І ніколи тренер не скаже, що він зайнятий, що бракує часу. Він завжди зі своїми маленькими друзями: на тренуваннях, в школі, на екскурсії.

На жаль, подібного не скажу про решту тренерів. Хоча кожний з них — неабияка особистість. Але перевагу віддають «фізиці». Тому мені дуже хотілося, щоб тренери, яких ми тільки-но взяли на роботу: Володимир Ульченков, Анатолій Хорозов, та й Олег Нікулін (усі вони — наші вихованці), брали приклад з Д'якова...

— Олексіє Дмитровичу, раніше ваша школа ділила лід з фігуристами. Таке положення у вас, зрозуміло, захоплення не викликало. Чи змінилося воно тепер!

— Проблема залишилася на місці. Адміністрація нашої ковзанки в усьому шукає вигоду лише для себе. Складається враження, що школа існує для працівників споруди, а не навпаки. У роздягальнях відсутня вентиляція. Одну — найбільшу, де перевдягалися старші учні, віддали в оренду... кооперативу.

— А чи вистачає вам коштів!

— Звісно, ні. Все дорожчає. Наш бюджет — 400 тисяч. Але сьогодні це — крихти. Майже всі вони йдуть на оплату льоду. А треба ще й змагання проводити, одягати й взувати вихованців, платити зарплату тренерам. Дякуємо Міністерству у справах молоді, фізичної культури і спорту України, яке «підкинуло» нам 100 тисяч карбованців. Виходить, маємо тепер 500 тисяч. Однак для нормального існування необхідно вже 800 тисяч на рік. Що буде далі — важко й сказати.

— І все ж, ви існуєте, і, гадаю, сподіваєтесь на ліпші часи...

— Безумовно. А ще, користуючись нагодою, хочу запросити юних киян до нашої школи. Кожного вівторка, четверга і суботи о 19.30 хлопчики 1982, 1983 і 1984 років народження можуть записатися до нас. Приймаємо всіх без обмежень. Прохання лише мати з собою ковзани і ключки. Втім, у кого немає такого інвентаря, все одно приходьте, щось придумаємо...

Нагадаємо, що хокейна школа «Крижинка» знаходиться на Республіканському стадіоні (вул. Червоноармійська, 55).

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Заступник головного редактора
Олександр БІЛИК

Редколегія:

Сергій ПРАВДЕНКО
головний редактор

Анатолій ГОРЛОВ
перший заступник головного редактора

Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ
член-кореспондент АН України

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ

Леонід САМОЙЛЕНКО
заступник головного редактора

Борис СИДОРЕНКО
заступник головного редактора

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ

Віталій СУДДЯ
відповідальний секретар

КРОСВОРД

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 1. Давньоукраїнська назва групи зірок Плеяд. 4. Людина, здатна передавати думки на відстані. 5. Збройний напад. 8. Засновник приватного навчального закладу в Києві — знаменитої Колегії. 9. Замкнутий процес перетворення у природі. 11. Героїня визвольної боротьби українського народу проти шляхетської Польщі. 13. Птах, занесений до Червоної книги. 14. Автор сатиричної поеми «Орлеанська діва».

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Відома тернопільська фірма. 2. Музично-сценічний твір. 3. Військовий підрозділ на Україні у минулому. 6. Документ правового значення. 7. Перший київський митрополит не з Візантії, письменник, прихильник Ярослава Мудрого. 10. Монастир. 11. Те, з чого починається хліб. 12. Артист.

ВІДПОВІДІ НА КРОСВОРД, надрукований 14 вересня.

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 5. Колаж. 6. Кирея. 10. Рондо. 11. Оттава. 12. Раціон. 13. Опак. 16. Каракас. 18. Рада. 20. Дизайнер. 21. Каламбур. 23. Гарт. 25. Карійон. 28. Крап. 32. Тропак. 33. Левада. 34. Етика. 35. Лемки. 36. Кохан.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Розетка. 2. Байдак. 3. Сирець. 4. Пергола, 7. Драма, 8. Аншлаг. 9. Корда. 14. Прима, 15. Квант. 16. Канюк. 17. Салон. 18. Ремек. 19. Джура. 22. Мітчик. 24. Раритет. 26. Анкер. 27. Оклад. 29. Радикал. 30. Апліке. 31. Іванов.

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Заступник головного редактора — Олександр Білик.

Чергові редактори — Наталія Дзюбенко, Катерина Вороненко.

Автори макета — Анатолій Мироничев, Леонід Підлужний.

Випусковий — Леонід Клюско.

Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори:
Тамара Баштанник, Наталія Власик, Людмила Морозова, Людмила Нєсіна, Антоніна Сильверстова, Любов Станачич, Людмила Терещук.

Верстальники:
Тетяна Балюк, Ольга Яценко, Алла Будникова, Марія Солодюк, Сергій Скаженюк.

Лінотипісти:
Наталія Позняк, Валентина Чичирко.

* * *

Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ-74, проспект Перемоги, 50.

Індекс 60955.

Тираж 156.200

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Зам. 03151841